

Milieubeleidsplan 2015-2018

Gezond en veilig wonen,
werken en recreëren in Noord-Holland.
Nu èn in de toekomst.

Noord-Holland
denkt vooruit

Milieubeleidsplan 2015-2018

Milieubeleidsplan 2015-2018

Colofon

Uitgave

Provincie Noord-Holland
Postbus 123 | 2000 MD Haarlem
Tel.: 023 514 31 43 | Fax: 023 514 40 40
www.noord-holland.nl
post@noord-holland.nl

Eindredactie

Provincie Noord-Holland
Directie Beleid | Sector Milieu

Fotografie

Provincie Noord-Holland

Illustraties

Provincie Noord-Holland

Grafische verzorging

Provincie Noord-Holland, MediaProductie

Haarlem, december 2014

INHOUD

4	 	Voorwoord
5	 1	Hoofdlijn provinciaal milieubeleid 2015-2018
6	1.1	Doelstelling
6	1.2	Waarom werken aan een duurzaam, gezond en veilig Noord-Holland?
7	1.3	Hoe werken we aan een duurzaam, gezond en veilig Noord-Holland?
	1.3.1	Drie Pijlers voor onze werkwijze en rol
	1.3.2	Borgen van de basiskwaliteit
	1.3.3	Verleiden tot duurzame, gezonde en veilige ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving
	1.3.4	Stimuleren van technische en sociale innovatieve oplossingen voor de milieuoopgave
11	1.4	Wat willen we bereiken?
	1.4.1	Inspelen op Omgevingswet
	1.4.2	Visie-deel
	1.4.3	Programma-deel
	1.4.4	Monitoring, Evaluatie en Communicatie
	1.4.5	Financiën en risico's
	1.4.6	Samenvatting
14	 2	Visie-deel provinciaal milieubeleid 2015-2018
15	2.1	Integrale opgaven
16	2.2	Gezonde stad en mobiliteit
	2.2.1	Doelstelling
	2.2.2	Waarom? - Aanleiding, maatschappelijke ontwikkelingen
	2.2.3	Hoe? - Rol van de provincie
	2.2.4	Wat? - resultaat
19	2.3	Visie op de ondergrond
	2.3.1	Doelstelling
	2.3.2	Waarom? - Aanleiding, maatschappelijke ontwikkelingen
	2.3.3	Hoe? - Rol van de provincie
	2.3.4	Wat? - Resultaat
21	2.4	Circulaire Economie
	2.4.1	Doelstelling
	2.4.2	Waarom? - Aanleiding, maatschappelijke ontwikkelingen
	2.4.3	Hoe? - Rol van de provincie
	2.4.4	Wat? - Resultaat
22	2.5	Transitie duurzame energie
	2.5.1	Doelstelling
	2.5.2	Waarom? - Aanleiding, maatschappelijke ontwikkelingen
	2.5.3	Hoe? - Rol van de provincie
	2.5.4	Wat? - Resultaat

INHOUD

26 | 3 Programma- deel provinciaal milieubeleid 2015-2018

27	3.1	Milieuprogramma
27	3.2	Luchtkwaliteit
	3.2.1.	Doelstelling
	3.2.2.	Waarom? - Aanleiding, Maatschappelijke ontwikkelingen
	3.2.3.	Hoe? - Rol van de provincie
	3.2.4.	Wat? - Resultaat
31	3.3	Geluid
	3.3.1	Doelstelling
	3.3.2	Waarom? - Aanleiding, Maatschappelijke ontwikkelingen
	3.3.3	Hoe? - Rol van de provincie
	3.3.4	Wat? - Resultaat
34	3.4	Bodem
	3.4.1	Doelstelling
	3.4.2	Waarom? - Aanleiding, Maatschappelijke ontwikkelingen
	3.4.3	Hoe? - Rol van de provincie
	3.4.4	Wat? - Resultaat
36	3.5	Geur
	3.5.1	Doelstelling
	3.5.2	Waarom? - Aanleiding, Maatschappelijke ontwikkelingen
	3.5.3	Hoe? - Rol van de provincie
	3.5.4	Wat? - Resultaat
37	3.6	Externe veiligheid
	3.6.1	Doelstelling
	3.6.2	Waarom? - Aanleiding, Maatschappelijke ontwikkelingen
	3.6.3	Hoe? - Rol van de provincie
	3.6.4	Wat? - Resultaat
40	3.7	Afval
	3.7.1	Doelstelling
	3.7.2	Waarom? - Aanleiding, Maatschappelijke ontwikkelingen
	3.7.3	Hoe? - Rol van de provincie
	3.7.4	Wat? Resultaat
41	3.8	Licht en donkerte
	3.8.1	Doelstelling
	3.8.2	Waarom? - Aanleiding, Maatschappelijke ontwikkelingen
	3.8.3	Hoe? - Rol van de provincie
43	3.9	Duurzame energie
	3.9.1	Doelstelling
	3.9.2	Waarom? - Aanleiding, Maatschappelijke ontwikkelingen
	3.9.3	Hoe? - Rol van de provincie
	3.9.4	Wat? - Resultaat

VOORWOORD

De tijd is rijp voor een nieuw Milieubeleidsplan. De complexiteit van milieuproblemen vraagt steeds meer om een integrale benadering. Vooruitlopend op de Omgevingswet en het toewerken naar een Omgevingsvisie vindt u in dit Milieubeleidsplan daarom een viertal integrale opgaven geagendeerd. Milieubeleid en de uitvoering daarvan is een verantwoordelijkheid van verschillende overheden en raakt verschillende portefeuilles als Ruimtelijke Ordening, Verkeer en Vervoer, Wonen, Groen en Water. De kennis over concrete oplossingen en de toepassing daarvan ligt vooral bij bedrijven en organisaties. Met elkaar in gesprek gaan om kennis te delen en gezamenlijke ambities te bepalen is dan de enige weg. Dat gebeurt al enkele jaren in de IJmond in de Milieudialoog. De provincie ziet daarvoor ook kansen in andere regio's.

Het Noord-Hollandse milieubeleid is voor een belangrijk deel gebaseerd op wettelijke taken. De uitvoering daarvan ligt nu grotendeels bij Regionale uitvoeringsdiensten. Het gaat om de uitvoering van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving. Deze nieuwe rolverdeling tussen opdrachtgever en opdrachtnemer is een extra reden om bewust te kijken waar we als provincie voor staan. De provincie heeft zich de afgelopen periode hard gemaakt voor het goed van start laten gaan van de Regionale uitvoeringsdiensten. Nu kunnen we daar op doorpakken en sturen op het optimaal benutten van de nieuwe structuur en werkwijze voor onze doelen.

Wonen, werken en recreëren in een gezond en veilig Noord-Holland willen we allemaal. De afgelopen jaren heb ik als milieuge-deputeerde vele voorbeelden gezien, waaruit blijkt dat dit nog lang niet zo vanzelfsprekend is als je zou verwachten. Wetenschappelijke inzichten en debatten daarover pleiten voor het meer centraal stellen van gezondheid als een belangrijk achterliggend belang van ons milieubeleid. Ik sluit mij daar bij aan. Zeker voor de luchtkwaliteit wil ik er een schepje bovenop doen. Wat mij betreft leunen we dus niet achterover, maar gaan we gezamenlijk verder aan de slag.

Gedeputeerde milieu Tjeerd Talsma

HOOFDLIJN PROVINCIAAL MILIEUBELEID 2015-2018

1.1 Doelstelling

We willen gezond en veilig wonen, werken en recreëren in Noord-Holland. Nu en in de toekomst. We blijven hiervoor minimaal voldoen aan de wettelijke basiskwaliteit. Daarnaast hebben we de ambitie kansen te creëren en te benutten gericht op een duurzamer, gezonder en veiliger Noord-Holland.

1.2 Waarom werken aan een duurzaam, gezond en veilig Noord-Holland?

Dat een goede milieukwaliteit van belang is, is algemeen aanvaard. De afgelopen periode zijn - norm gestuurd- verbeteringen bereikt in de milieukwaliteit. Grotendeels voldoen we in Noord-Holland aan de basiskwaliteit op basis van Europese- en rijksnormen (zie eindevaluatie milieubeleid 2009-2013). In onze dichtbevolkte provincie moeten we hier hard aan blijven werken.

Het kan en moet echter nog beter, als we streven naar een duurzame toekomst (zie kader definitie duurzaamheid) en een gezonde leefomgeving (zie kader gezondheid en milieu). Signalen over het 'uitbuiten' van ons milieu, zoals het opraken van fossiele brandstoffen en andere grondstoffen, over (de gevolgen van) klimaatverandering¹ en over risico's voor onze gezondheid zijn er genoeg om ons te waarschuwen. Die moeten ons alert houden. De overheid heeft de afgelopen 25 jaar veel geïnvesteerd in het oplossen van knelpunten, mede ontstaan door 'fouten' uit het verleden. We zijn nu met elkaar verantwoordelijk om geen nieuwe knelpunten te laten ontstaan. Alleen al het feit dat door autonome groei van onze bevolking (in het zuidelijk deel), als ook de groei van mobiliteit en economische activiteit, de milieubelasting nog steeds toeneemt, maakt dat we milieubeleid moeten blijven uitvoeren. Er zijn daarbij ook kansen om te laten zien hoe we samen tot nieuwe oplossingen kunnen komen, die er voor zorgen dat de leefomgevingskwaliteit er voor toekomstige generaties in Noord-Holland net zo goed of beter uitziet dan die van ons nu. Die ambitie heeft de provincie. Zowel door nog op de 'traditionele' manier te sturen op normen en met (gedetailleerde) regels, maar steeds meer óók of in plaats daarvan door samen te kijken naar kansen voor slimme combinaties en innovatieve oplossingen gekoppeld aan onze andere kerntaken. Denk aan verduurzaming van het OV, via onze concessieverlening.

Definitie Duurzaamheid

De definitie van duurzaamheid uit het rapport Our common future uit 1987 (ook bekend als het Brundtland-rapport) is nog steeds aansprekend :

“ontwikkeling die aansluit op de behoeften van het heden zonder het vermogen van toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen”

Milieu en gezondheid

Het inzicht dat een goede milieukwaliteit heel belangrijk is voor de gezondheid, is ooit de aanleiding geweest voor veel milieubeleid. Denk aan de aanpak van bodemsanering. Dat dit nog steeds geldt komt in recent onderzoek steeds meer naar voren. Ongeveer 5% van onze ziektelast is nog steeds toe te schrijven aan omgevingsfactoren als luchtkwaliteit en geluid, deze zijn preventief - relatief - makkelijk beïnvloedbaar. Met daarmee winst in vermindering van ziekteverzuim en zorgkosten. Specifiek de relatie tussen luchtkwaliteit en gezondheid is wetenschappelijk steeds sterker onderbouwd. Daarbij is ook duidelijk naar voren gekomen dat ook onder de normen nog gezondheidseffecten zijn. Dit geeft aan dat er eigenlijk geen veilige grens is en dat elke verbetering in de luchtkwaliteit waardevol is. Hoewel er aan de Europese grenswaarden wordt voldaan, is de luchtkwaliteit in Noord-Holland gemiddeld genomen matig. Hierdoor leven we gemiddeld in Nederland één jaar korter, winst op gezondheid is hier zeker te halen². Maar ook enkele incidenten met complexe industrie, zoals in Moerdijk, hebben de (externe) veiligheid (en daarmee link met gezondheid) recent weer sterk in de aandacht gebracht. Voorkomen is beter dan genezen.

1) Zie <http://ipcc.ch/>

2) Zie <https://www.atlasleefomgeving.nl/meer-weten/lucht/fijnstof>

1.3 Hoe werken we aan een duurzaam, gezond en veilig Noord-Holland?

1.3.1 Drie pijlers voor onze werkwijze en rol

Voortkomend uit de evaluatie van het Milieubeleidsplan 2009-2013, het rapport “Wissels omzetten” van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL)³ en het daarop gebaseerde “Modernisering milieubeleid” van het Rijk⁴ en onze eigen verkenning die in de eerste helft van 2014 heeft plaatsgevonden zien wij 3 pijlers die horen bij onze provinciale rol:

- 1 Borgen van de basiskwaliteit
- 2 Verleiden tot duurzame, gezonde en veilige ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving
- 3 Stimuleren van technische en sociale innovatieve oplossingen voor de milieuoopgave

Hierna worden die pijlers nader toegelicht. In de volgende hoofdstukken, waarbij we ingaan op de inhoudelijke opgaven komen deze pijlers steeds – in verkorte vorm als tussenkopjes – terug. In het sectorale programmadeel ligt het accent op de eerste pijler, maar zijn er ook links met de tweede en derde pijler. In het meer integrale visiedeel ligt het accent op het verkennen van de mogelijkheden van de tweede en derde pijler, maar kan soms ook de eerste pijler nodig zijn.

1.3.2 Borgen van de basiskwaliteit

‘Traditioneel milieubeleid’ om te (blijven) voldoen aan wettelijke normen draagt bij aan een duurzaam, gezond en veilig Noord-Holland. Instrumenten als regelgeving (gekoppeld aan vergunningverlening, toezicht en handhaving) en (subsidie)programma’s zijn hierin leidend. Waar (nog) succesvol willen we dit doorzetten: consistent beleid blijkt het meest effectief.

Een belangrijke wijziging is recent de oprichting van de Regionale uitvoeringsdiensten (RUD’s) (of ook wel Omgevingsdiensten (OD’s) genoemd). Door de bundeling van kennis op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving, maar ook specialistische kennis op de verschillende milieuvakgebieden is de verwachting dat de kwaliteit van de uitvoering, het toezicht en de handhaving van de regelgeving verder verbetert⁵. We hebben veel energie gestoken in de oprichting van deze nieuwe organisaties en voelen ons – samen met de andere opdrachtgevers vanuit de verschillende gemeenten en provincies – ook verantwoordelijk voor het goed afstemmen van de nieuwe werkwijzen en een goede samenwerking. De komende jaren sturen we bij de RUD’s aan op een verdere professionalisering en kwaliteitsverbetering van de VTH-taken (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving). Dit gebeurt onder andere via de invoering van de ‘kwaliteitscriteria 2.1’ per 1 juli 2015. Deze criteria zijn gekoppeld aan de Wet VTH. Ze gaan over proces, inhoud en kritieke massa (voldoende personele capaciteit). Daarnaast ontwikkelen we nieuwe kpi’s (kritieke prestatie indicatoren) waar de vergunningverlening en handhaving van de RUD’s aan dienen te voldoen. Dit zijn variabelen, zoals aantal binnen de wettelijke termijnen afgegeven vergunningen, om de kwaliteit van de dienstverlening van de RUD’s te meten. Deze kpi’s nemen we op in de dienstverlenings-overeenkomsten met de RUD’s.

Grotendeels komt de milieuregelgeving voort uit Europa en deels (zoals voor bodem) van het rijk. Waar we dat zinvol achten voor provinciale uitvoering zetten we, zelf of via het Interprovinciaal Overleg (IPO), lobby in om uitwerking van deze regelgeving te beïnvloeden.

Via de Wet Milieubescherming heeft de provincie beperkt ruimte om eigen regels te stellen. Die staan in de **Provinciale milieuverordening**, die in november 2013 geactualiseerd is (de zogenaamde tranche 8). De regelgeving voor de milieubeschermingsgebieden (stiltegebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en aardkundige monumenten) en enkele andere aspecten, zoals de aanwijzing van de industrieterreinen van regionaal belang, zijn daarin geborgd. Gebleken is in de uitvoering dat de provinciale milieuverordening relatief onbekend is en vaak ook – vooraf niet altijd goed voorziene – relaties heeft met de ruimtelijke verordening. Waar mogelijk streven we daarom – al in de eerstkomende aanpassing – naar meer onderlinge

3) Zie http://www.pbl.nl/sites/default/files/cms/publicaties/PBL_2013_Wissels%20omzetten_427.pdf

4) Zie <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2014/03/10/modernisering-milieubeleid.html>

5) Zie <http://www.omgevingsdienst.nl>

samenhang met de ruimtelijke verordening en op termijn integratie richting een omgevingsverordening. Overigens bieden de Europese- en rijkskaders ook ruimte voor afwegingen en maatwerk, als provincie kunnen we voor bedrijven die onder ons bevoegd gezag vallen deels zelf bepalen hoe we daar mee omgaan. We doen dit deels door maatwerk per bedrijf en per situatie, waar mogelijk doen we dit ook door het opstellen van zogenaamd uitvoeringsbeleid waar de RUD's mee kunnen werken, zodat voor iedereen duidelijk is hoe we hier mee omgaan. Een voorbeeld is het opstellen van geurbeleid (zie thema Geur).

1.3.3 Verleiden tot duurzame, gezonde en veilige ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving

Onze samenleving is de afgelopen jaren door onder andere decentralisatie, vermaatschappelijking en vermarkting steeds complexer geworden omdat overheden, bedrijven en burgers in steeds wisselende samenstellingen met elkaar samenwerken (netwerken). Het werken in een netwerkomgeving vraagt om verschillende rollen van de provincie en om hier flexibel invulling aan te geven om een duurzame relatie met onze partners te kunnen realiseren.

Zoals in paragraaf 1.2 is aangegeven is er naast het 'traditioneel milieubeleid', mede door de nog toenemende milieudruk in stedelijk gebied een hogere ambitie en een andere koers nodig om transities in gang te zetten om op langere termijn duurzaam te kunnen zijn en aan (nieuwe) normen te voldoen. Tegelijkertijd liggen er kansen voor het creëren van een aantrekkelijk vestigingsklimaat en toekomstbestendige economie. Voor het benutten van die kansen zijn nieuwe coalities en (daar bij passende) instrumenten nodig. Elke opgave en elk (regionaal) netwerk vraagt om maatwerk.

Vanuit provinciaal perspectief is het logisch om te kijken naar kansen voor verbetering van de milieukwaliteit die aansluiten bij onze andere kerntaken in het fysieke domein, vooral Ruimtelijke Ordening (gebiedsontwikkeling, veranderende woning behoefte, OV-knooppunten), (Regionale) Economie (duurzame bedrijventerreinen, duurzame logistiek, duurzame landbouw) en Verkeer & Vervoer (duurzame mobiliteit), maar ook Water (energiedijken, drinkwatervoorziening, afvalwater-zuivering), Monumentenzorg (duurzame herbestemming) of Groen (gezonde leefomgeving).

Dialog

Aangezien milieubeleid en uitvoering daarvan een verantwoordelijkheid is van verschillende overheidslagen (van EU tot gemeenten) en vaak verschillende inhoudelijke portefeuilles raakt, is het steeds vaker gewenst of zelfs noodzakelijk om samen op te trekken om tot oplossingen te komen. De mogelijkheden voor of de kennis over concrete oplossingen ligt echter vaak bij de markt: bij de bedrijven of ingenieursbureaus, of bij specifieke non-profit organisaties. Met elkaar in gesprek gaan om kennis te delen en gezamenlijke ambitie te bepalen is dan de enige weg. Daar waar het regionale opgaven betreft die aansluiten bij de provinciale kerntaken kan de provincie het initiatief nemen om een 'dialog' te starten. In andere gevallen kunnen we meedoen in een traject van een andere 'trekker', hoewel een dialoog liefst op basis van gelijkwaardigheid plaatsvindt.

Eerste experimenten zijn er al in Noord-Holland. Een voorbeeld is de Milieudialoog in de IJmond, ingegeven vanuit de wens blijvend de balans te vinden tussen een gezonde en leefbare woonomgeving en economische ontwikkeling in het IJmondgebied. Hier heeft de provincie samen met de gemeenten Beverwijk, Velsen en Amsterdam, de milieudienst IJmond, het ministerie van I&M, Rijkswaterstaat Noord-Nederland-West, Tata Steel, Havenbedrijf Amsterdam en Zeehaven IJmuiden om tafel gezeten om tot een gezamenlijk maatregelenpakket gericht op een gezonde en leefbare omgeving te komen. (Zie ook thema lucht.)

Ander voorbeeld is 'donkerte', dat onderdeel is van 'ruimtelijke kwaliteit'. Daarbij is gekozen helemaal geen regelgeving te maken. Het thema is geagendeerd via een hemelhelderheidskaart. Vervolgens is gewerkt aan een methodiek om regionaal het gesprek aan te gaan over beperken van nachtelijke verlichting. Zo bleek het ook op vrijwillige basis mogelijk om stappen te zetten om nachtelijke verlichting te verminderen. Individuele acties om verlichting te verminderen dragen bij aan de doelstelling, maar voor zichtbaar effect is een regionale aanpak wenselijk. Voor betrokken bedrijven is dit bovendien een kans om te besparen op energieverbruik en de kosten daar van, en zo een positieve bijdrage te leveren aan de omgeving (Zie ook thema Donkerte).

Gebiedsgerichte aanpak

Aangezien opgaven vaak complex zijn, gezien de vele verschillende ruimtelijke belangen, streven wij naar een goede verkenning ‘aan de voorkant’. Dit betekent het in een vroeg stadium in beeld brengen van de verschillende kansen en bedreigingen in een bepaalde regio waar een (ruimtelijke) opgave is. Op basis van al deze informatie wordt een gezamenlijk voorkeursalternatief gekozen. Deze werkwijze is eerst beschreven als de ‘Elverding-aanpak’ voor verkeersprojecten⁶, nu wordt het breder ingestoken in de Omgevingswet⁷. Wij streven er al enige tijd naar om gezondheid (dus ook kansen voor verbetering milieukwaliteit onder de wettelijke normen) mee te laten wegen in de voorbereiding van de besluitvorming over plannen en projecten, onder meer door de effecten ervan inzichtelijk te maken in het Milieueffectrapport, conform eisen van de commissie voor de MER. Door in een nog eerder stadium mee te denken, ontstaan naar verwachting meer kansen voor duurzame, gezonde en veilige oplossingen.

In Noord-Holland speelt een aantal verkenningen waar de aanleiding een gecombineerde bereikbaarheids- en leefbaarheidsopgave (in relatie tot milieukwaliteit) is, zoals de Duinpolderweg, aansluiting A8/A9, doorstroming A9. We proberen daarin vanaf het begin de milieupgaven goed in beeld te brengen en mee te denken over oplossingen.

Gedragbeïnvloeding

We krijgen steeds meer zicht op het feit dat het (beïnvloeden van) gedrag een belangrijke factor is om succesvol beleid uit te voeren⁸. Zo is de fiets pakken gezonder en ook nog goed voor het milieu, maar als je ‘automatisch’ altijd in de auto stapt, dan is dat gedrag niet zomaar doorbroken. Voor het beïnvloeden van die onbewuste keuzes die men dagelijks vele malen maakt, is de term ‘nudging’ geïntroduceerd. Het gaat er daarbij om als overheid goede alternatieven te bieden, die verleiden tot het nemen van de meest maatschappelijke gewenste keus. Voor effectief milieubeleid liggen hier kansen⁹. Er is wetenschappelijk debat gaande in hoeverre de overheid kennis over gedrag zomaar mag toepassen. De tendens lijkt dat men het wel toelaatbaar acht, mits dit wordt gedaan met een maatschappelijk algemeen belang als achtergrond en transparant wordt ingezet.

Deze manier van denken is nog relatief nieuw, maar er is wel een relatie met ontwikkelingen die al lopen in Noord-Holland, waar ook het milieu mee gediend is. Vooral op gebied van mobiliteit liggen er kansen. Zo is juni 2014 het beleidskader Verkeersmanagement – “Verder met Verkeers-management” vastgesteld. Bestaande infrastructuur beter benutten en doorstroming bevorderen kan ook een bijdrage leveren aan leefbaarheid.

1.3.4 Stimuleren van technische en sociale innovatieve oplossingen voor de milieupgave

Een hogere ambitie gericht op een duurzame toekomst en gezonde leefomgeving kan haast niet zonder nieuwe innovatieve oplossingen. Onze dichtbevolkte provincie is een goede proeftuin voor innovatie, bovendien is hier ook veel kennis beschikbaar.

Technische innovaties

De relatie tussen normen en innovatie gericht op duurzame oplossingen ligt ingewikkeld¹⁰. Normen aanscherpen leidt tot innovatie. Echter steeds de normen een beetje aanscherpen, leidt ook tot het steeds een beetje schaven aan het bestaande product, in plaats van een transitie naar een geheel nieuwe oplossing¹¹. Voor echte systeemveranderingen is iets anders nodig en staan bestaande regels soms zelfs in de weg. Ook is er soms niet echt een norm te verzinnen die werkbaar is. Zo is er in bepaalde gevallen vooral last van “piekgeluiden”, maar valt dit in het gemiddelde geluid weg. Een gesprek over het voorkomen van pieken levert dan meer op dan de norm weer een beetje bijstellen.

6) Zie <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2008/04/21/het-advies-van-de-commissie-versnelling-besluitvorming-infrastructurele-projecten.html>

7) Zie <http://www.rijksoverheid.nl/omgevingswet>

8) Zie <http://www.socialevraagstukken.nl/site/2014/04/08/nudging-door-de-overheid-is-een-belofte>

9) Zie <http://www.rli.nl/publicaties/2014/advies/doen-en-laten-effectiever-milieubeleid-door-mensenkennis>

10) Zie <http://www.feem.it/userfiles/attach/Publication/NDL2002/NDL2002-026.pdf>

11) Zie <http://www.oecd.org/sti/inno/2108491.pdf>

In het huidige systeem worden via vergunningverlening steeds weer – in overleg met het bedrijf - de zogenaamde ‘best beschikbare technieken’ (BBT) voorgeschreven. Op die manier worden innovaties wel breder geïmplementeerd, maar bedrijven die (veel) verder willen gaan, worden niet of nauwelijks beloond. Het is dus de kunst om te kijken hoe koplopers wel beloond kunnen worden, bijvoorbeeld door minder handhaving, fictieve kortingen in aanbestedingen voor innovatieve oplossingen of samenwerking via Europese programma's. Het Rijk heeft hiervoor vrij recent het instrument “green deals” ontwikkeld, waar de provincie in sommige gevallen al bij aansluit. Per deal wordt door het Rijk gekeken hoe koplopers kunnen worden geholpen en hoe belemmerende regelgeving zo nodig kan worden aangepast. Het is tot nu toe een succesvol instrument, gezien het aantal deals dat is gesloten. Of het ook echt tot resultaten leidt, moet nog blijken.

Een Noord-Hollands voorbeeld is de “SolaRoad”, een innovatief concept waarbij zonnecollectoren zijn geïntegreerd in een wegdek. Dit is onderdeel van het Europese Interreg project E-mobility, tevens een green deal met het Rijk. Op dit moment is dit in de fase van een testvak op een provinciaal fietspad in Krommenie. De techniek is van TNO en betrokken ingenieursbureaus. De provincie heeft meegedacht, Europese middelen mede beschikbaar gekregen en zorgt voor een proefvak. (Zie verder bij thema duurzame energie.)

Ander voorbeeld is het Europese Interreg project Joaquin, gericht op luchtkwaliteit en gezondheid. Hierin worden onder andere internationaal nieuwe meettechnieken ontwikkeld gericht op het beter inzicht krijgen in de meest gezondheidsrelevante stoffen in de lucht. ECN heeft hiervoor onder andere ook een mobiele meetbus ingericht. Aangezien Noord-Holland een eigen luchtmeetnet (in beheer bij GGD Amsterdam) heeft, doen wij hier aan mee. (Zie verder bij thema lucht.)

Zeker via het maatschappelijk verantwoord inkopen liggen er kansen vanuit de provincie om de markt te prikkelen en kansen te bieden, zowel voor geheel nieuwe innovaties als het toepassen van al gerealiseerde innovaties. Bij onze nieuwe huisvesting op het Houtplein en de Dreef is dit met succes toegepast. Qua inkoopvolume liggen er de komende tijd vooral kansen bij beheer en uitvoering van ons wegennet. In 2014 heeft de provincie zich aangesloten bij de green deal “Duurzaam Grond-, weg- en waterbouw (GWW)”, waarin kennis over verduurzaming wordt uitgewisseld met andere overheden en met ingenieursbureaus. Deels is dit ook gericht op het ontwikkelen van gezamenlijke instrumenten, zodat overheid en markt elkaar goed begrijpen.

Sociale innovaties en energieke samenleving

Enerzijds verwachten mensen dat “de overheid” wel zorgt voor een duurzame toekomst en gezonde leefomgeving, anderzijds zijn er ook steeds meer mensen die eigen initiatief nemen, zowel om dingen te agenderen als om mogelijke oplossingen te creëren, zoals stadslandbouw, auto delen of eigen zonnepanelen. Hiervoor wordt de benaming “energieke samenleving” gebruikt¹². Het Rijk is hier recent op ingespeeld met de website duurzaam doen (<http://www.duurzaamdoen.nl/>). Ook veel gemeenten hebben hier hun programma's op gericht, denk aan “De Groene mug” in de gemeente Haarlem. Consumenten verwachten ook steeds meer van bedrijven dat ze laten zien wat ze aan duurzaamheid doen. Bedrijven spelen hier al volop op in, lopen soms zelfs ver voorop. De gedachte achter de “circulaire economie” gaat nog een stap verder en is een systeemverandering van lineaire productie met “afval” aan het eind, naar circulaire productie, waarbij grondstoffen in het proces blijven. Dit betekent ook een verschuiving van het leveren van “producten” naar het leveren van “diensten”. Je koopt dan geen product meer, dat blijft – inclusief grondstoffen - in eigendom van de leverancier en die blijft ook verantwoordelijk dat je je “dienst” krijgt geleverd. Dit vraagt om een hele nieuwe werkwijze. (Zie ook Integrale opgave circulaire economie).

De provincie Noord-Holland heeft de energieke samenleving gestimuleerd via deelname aan “Duurzame dinsdag”¹³ en duurzame dates, om deze initiatieven verder op weg te helpen. Er zijn altijd vele initiatieven uit onze provincie ingediend. We hebben een programma “Duurzaam door” 2014-2016. Het accent ligt daarin op de ondersteuning van sociale leerprocessen en het creëren van een groene economie. Ook is de provincie deelnemer aan de Atlas Leefomgeving (www.atlasleefomgeving.nl), waar op postcodeniveau informatie over de leefomgeving is te vinden, maar ook achtergronden, links en mogelijkheden tot interactie. Denk daarnaast bijvoorbeeld aan de ‘zelfbouwcafés’, waarin mensen worden geholpen hun eigen – duurzame - woning te gaan bouwen.

¹² Zie <http://www.pbl.nl/publicaties/2011/signaleringsrapport-de-energieke-samenleving>

¹³ Zie <http://www.duurzamedinsdag.nl/>

1.4 Wat willen we bereiken?

1.4.1 Inspelen op omgevingswet

In lijn met de Omgevingswet, die nog in ontwikkeling is, hebben we er voor gekozen dit plan op te delen in twee delen. We sorteren voor op de integrale Omgevingsvisie met een Visie-deel (uitgewerkt in Hoofdstuk 2). Ons sectoraal milieubeleid hebben we conform de instrumenten van de nieuwe Omgevingswet uitgewerkt in een Programma-deel (uitgewerkt in Hoofdstuk 3). Beide delen hebben een andere insteek, maar zullen elkaar wel over en weer beïnvloeden. De belangrijkste dwarsverbanden zijn in hoofdstuk 2 en 3 aangegeven.

1.4.2 Visie-deel

In het Visie-deel van dit plan agenderen en verkennen we een viertal integrale opgaven, die gericht zijn op kansen voor de toekomst, gekoppeld aan de kerntaken van de provincie. Deze krijgen mogelijk een plek in een Omgevingsvisie. Deze integrale opgaven zijn:

- Gezonde stad en mobiliteit
- Visie op de ondergrond
- Circulaire economie
- Transitie duurzame energie

Deze integrale opgaven zijn vooral gericht op de tweede en derde pijler zoals in de vorige paragraaf beschreven en leggen nadrukkelijk een relatie met doelen en instrumentarium vanuit andere beleidsvelden. De eerste twee van deze integrale thema's sluiten aan bij de 2e pijler (Verleiden tot duurzame, gezonde en veilige ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving), en de laatste twee sluiten meer aan bij de 3e pijler (Stimuleren van technische en sociale innovatieve oplossingen voor de milieupgave), al is er altijd een wisselwerking tussen de pijlers.

1.4.3 Programma-deel

In het Programma-deel van dit plan, Hoofdstuk 3, beschrijven we in hoofdlijnen de thematische of sectorale opgaven van ons milieubeleid. Dit valt met name onder de 1e pijler van ons milieubeleid: het borgen van de basiskwaliteit. Ook hier is sprake van wisselwerking met de andere twee pijlers. Zo kan het monitoren van de milieukwaliteit nodig zijn om te borgen dat we aan de normen blijven voldoen, maar biedt het ook informatie om partners te verleiden om met de milieukwaliteit rekening te houden of bij te dragen aan verbetering. Per thema wordt dit uitgewerkt en toegelicht.

De sectorale thema's zijn:

- 1 Luchtkwaliteit
- 2 Geur
- 3 Geluid
- 4 Bodem
- 5 Externe veiligheid
- 6 Afval
- 7 Licht en donkerte
- 8 Duurzame energie

1.4.4 Monitoring, evaluatie en communicatie

Per thema zal er sprake zijn van specifieke monitoring (zoals het luchtmeetnet), evaluatie van specifieke activiteiten en natuurlijk communicatie met specifieke doelgroepen. Echter op niveau van het hele milieubeleidsplan zal er ook in hoofdlijnen gemonitord worden of de uitvoering van het milieubeleid goed loopt. Over dit geheel wordt halverwege de looptijd gerapporteerd (zogenaamde 'midterm review') en gecommuniceerd via een Milieuverslag. Aan het eind van de looptijd volgt een eindevaluatie en een tweede Milieuverslag.

We willen met dit milieubeleid een nieuwe koers inzetten, ook wat betreft instrumentarium. We willen werkenderwijs kunnen evalueren (bijvoorbeeld door expliciet 'learning by doing' met ingebouwde reflecties). We bekijken of we op basis daarvan, in combinatie met nieuwe landelijke of internationale literatuur, specifieke conclusies kunnen trekken over de doorontwikkeling of aanpassing van dit instrumentarium. Zo nodig sturen wij tussentijds bij. Waar relevant wordt dit ook terug gemeld in de P&C-cyclus (de begroting) en de twee milieuverlagen.

1.4.5 Financiën en risico's

De uitvoering van het sectorale milieubeleid in het programmadeel van dit Milieubeleidsplan is gedekt in de provinciale begroting in het programma milieu. Zie de tabel hieronder voor de meerjarenraming. Het grootste deel van dit bedrag, jaarlijks € 7 miljoen betreft de kosten van onze opdrachtverlening aan de Regionale Uitvoeringsdiensten voor de uitvoering van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (zogenaamde VTH-taken).

De dalende tendens in deze tabel wordt veroorzaakt door het afbouwen van de aparte middelen voor klimaat en duurzame energie. Dit komt voort uit het feit dat de provincie zich beperkt tot haar kerntaken. In 2015 zal op basis van evaluatie van de huidige uitvoering gekeken worden hoe we hier mee om gaan. Buiten dit overzicht vallen de middelen die worden ingezet via het Fonds Duurzame Economie. Sinds april 2014 is dit Fonds operationeel en is de eerste tranche van € 30 miljoen beschikbaar. Op basis van de ervaringen met deze eerste tranche wordt besloten over het vervolg. Tevens buiten dit overzicht vallen nog middelen voor de afronding van lopende verplichtingen van reeds verleende subsidies.

Middelen voor uitvoering milieubeleid (In euro)	2015	2016	2017	2018	totaal
	10.897.000	9.037.000	8.254.000	8.111.000	36.299.000

De insteek in het visiedeel is vooral om onze milieukerntaken slim te combineren met en te laten profiteren van investeringen in onze andere kerntaken, zoals via de OV-concessieverlening inzetten op duurzaam OV. Of het optimaal benutten van kansen voor bodemenergie door via de visie op de ondergrond te werken aan een goede samenwerking en afstemming. De thema's worden nadrukkelijk geagendeerd om de kansen te verkennen, ook of zelfs juist de kansen met coalities met derden. Waar mogelijk zal voor aanvullende ambities die kansrijk zijn een beroep worden gedaan op bijvoorbeeld Europese middelen. Het is ook mogelijk dat het optimaal benutten van deze combinaties extra (incidentele) middelen vraagt buiten de volgens de meerjarenraming beschikbare budgetten, of leidt tot een verschuiving van (delen van) budgetten over de jaren. Hier zal zo nodig apart over besloten worden.

In onderstaande tabel een kort overzicht van de belangrijkste risico's voor de uitvoering van dit milieubeleid met de beheersmaatregel die wij daar voor inzetten:

Risico	Beheersmaatregel
Regionale uitvoeringsdiensten voeren onze taken op gebied van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH-taken) niet goed uit.	Via Dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) worden afspraken vastgelegd over de taakuitvoering. Er vindt regulier overleg plaats met de regionale uitvoeringsdiensten om te sturen op de uitvoering en er wordt gewerkt aan Kritieke prestatie indicatoren (KPI's) om op de kwaliteit van de uitvoering te toetsen.
Onze extra ambitie in het visiedeel wordt onvoldoende gedragen door andere relevante partijen.	In eerste verkenning bij het opstellen van dit plan in ons netwerk lijkt er breder draagvlak voor de geagendeerde integrale opgaven. We gaan actief in dialoog om samenwerking verder vorm te geven.
We kunnen onvoldoende Europese middelen beschikbaar krijgen om gezamenlijk bedachte maatregelen voor de integrale opgaven te realiseren.	Er lijken voldoende Europese fondsen beschikbaar, zo is recent na 2 jaar lobby Noord-Holland ook deelnemer geworden in het Europese Interegg 2-zeeën programma. Het vergt wel gezamenlijke inspanning om goede aanvragen te doen. Wij zetten ons daar actief voor in.

1.4.6 Samenvatting

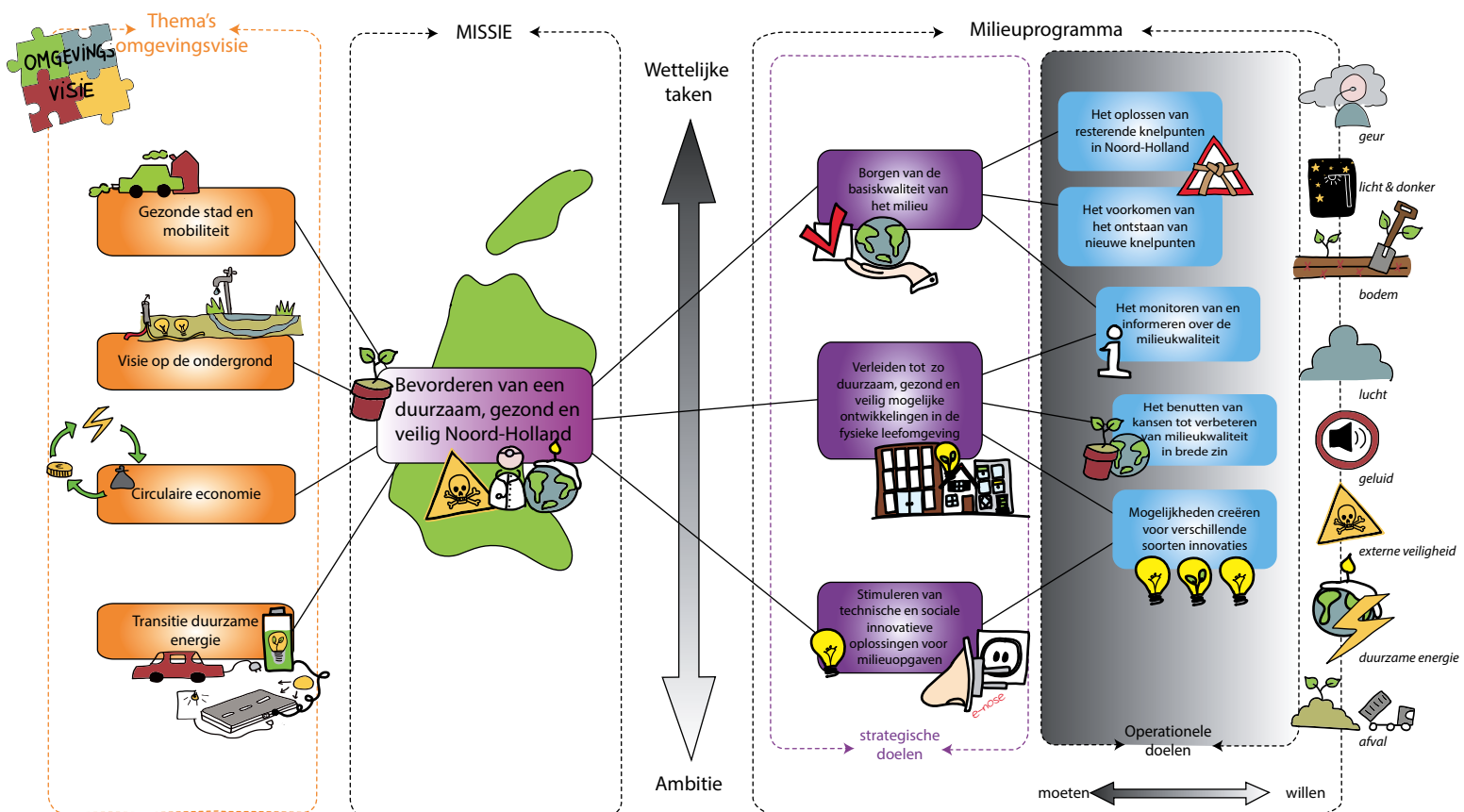
In het volgende figuur, tot slot van dit hoofdstuk, een schematisch overzicht van het Provinciaal Milieubeleid 2015-2018. Met dit figuur willen we benadrukken dat het de onderdelen van ons milieubeleid met elkaar samenhangen en als het goed is elkaar versterken in onze missie: het bevorderen van een duurzaam, gezond en veilig Noord-Holland.

In één beeld is inzichtelijk gemaakt dat ons milieubeleid zowel bestaat uit een visiedeel met integrale opgaven als een programmadeel met sectorale thema's.

Het programmadeel bestaat voornamelijk uit wettelijke taken op een achttal sectorale thema's. We hebben via de pijl in het midden willen aangeven dat we extra ambitie hebben op het inzetten van vernieuwende instrumenten om de uitvoering van onze wettelijke taken te ondersteunen.

Het visiedeel betreft het agenderen/verkennen van een viertal integrale thema's waarin milieuproblemen zijn gekoppeld aan andere kerntaken. Hiermee geeft de provincie aan ambitie te hebben op deze integrale thema's, vooruitlopend op een omgevingsvisie.

Provinciaal Milieubeleid 2015-2018

VISIE-DEEL PROVINCIAAL MILIEUBELEID 2015-2018

2.1 INTEGRALE OPGAVEN

Zoals in hoofdstuk 1 is toegelicht is er vooruitlopend op de Omgevingswet gekozen voor een visie-deel en een programma-deel van dit Milieubeleidsplan. In dit hoofdstuk staat het visie-deel. Hierin worden vier integrale opgaven geschetst, waarin een duidelijke link tussen milieupgaven en andere kerntaken van de provincie naar voren komt. Het gaat om grotere integrale opgaven, waar de komende vier jaar een beweging op gang kan worden gezet en waar de milieukwaliteit in onze provincie van kan profiteren. Hier liggen zeker ook kansen voor de andere kerntaken door de verbinding met de milieupgaven aan te gaan. De uitwerking van ons beleid voor de andere kerntaken staat in verschillende beleidsnota's. Zie ook de illustratie.

Natuurlijk zijn er ook buiten deze integrale opgaven kleinere verbindingen tussen de kerntaken, zoals tussen de Programmatische aanpak stikstof (PAS) voor het natuurbeleid en de luchtkwaliteitsaanpak uit het milieubeleid of de verduurzaming van de visserij. Ook die verbindingen worden waar nodig gelegd en onderhouden. Zie ook de illustratie hieronder.

2.2 GEZONDE STAD EN MOBILITEIT

2.2.1 Doelstelling

Via een hernieuwde focus op gezondheid als achterliggend belang van ons milieubeleid kijken waar de beste kansen liggen voor gezondheidswinst, mede gekoppeld aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat.

2.2.2 Waarom? - Aanleiding, maatschappelijke ontwikkelingen

Wereldwijd worden steden groter en neemt hun invloed op de wereldeconomie toe. Ook in Nederland en Noord-Holland (Metropoolregio Amsterdam) is dit het geval. Woningbehoefte en mobiliteit groeien hier nog, terwijl buiten stedelijke netwerken krimp optreedt. Hoe organiseren we dat, terwijl we tegelijk moeten zorgen voor een gezonde leefomgeving waardoor een aantrekkelijk vestigingsklimaat ontstaat? In de steden staan gezondheid, veiligheid en duurzaamheid nu eenmaal sterker onder druk dan in het landelijk gebied. Maar in steden ontstaan ook sneller ontwikkelingen en innovaties om oplossingen te bieden. Het is zaak om coalities van partijen te vinden en verschillende beleidsterreinen als milieu, duurzaamheid/klimaat, groen, ruimtelijke inrichting, economie en verkeer en vervoer elkaar te laten versterken, ten behoeve van het bevorderen van gezonde verstedelijking en duurzame mobiliteit. Ook op landelijk ('Modernisering Milieubeleid', ministerie I&M) en Europees niveau wordt deze oproep gedaan. Laten we hier in Noord-Holland ook meer op inzetten, bijvoorbeeld op basis van eerste ervaringen in het Noordzeekanaalgebied.

Een gezonde stad heeft een goede milieukwaliteit (geluid, lucht, veiligheid) en is aantrekkelijk om in te wonen, te ontspannen en te bewegen. Inwoners van een gezonde stad verplaatsen zich zoveel mogelijk door middel van een duurzaam verkeer- en vervoerssysteem en beschikken over voldoende groen in de omgeving.

2.2.3 Hoe? – Rol van de provincie

De rol van de provincie ligt in het bij elkaar brengen van verschillende partijen en beleidsterreinen om gezonde verstedelijking te bewerkstelligen. Daarnaast heeft de provincie taken op het gebied van ruimtelijke inrichting, economie, groen en verkeer en vervoer; beleidsterreinen die van grote waarde kunnen zijn voor de transitie richting gezonde steden. Een aantal acties die bijdragen aan gezonde stad en mobiliteit lopen al. We willen vooral kijken hoe we dat meer met elkaar in verband kunnen brengen en waar we het kunnen te versterken, bijvoorbeeld door gezamenlijk Europese programma's te benutten. Primair zien we onze rol voor deze integrale opgave in de 2de pijler, maar er is een mix met de 1ste en 3de pijler.

Borgen:

- Conform de Randstad Strategie Europa (2012-2015) zetten we ons ten eerste in voor meer aandacht vanuit Europa voor implementatie van de Europese regelgeving, zowel qua omzetting, uitvoering als handhaving, waarbij een gelijk speelveld in alle lidstaten voorop staat. Om de geluid- en luchtkwaliteitsknelpunten in en om de grote steden zo efficiënt mogelijk aan te pakken pleiten we daarnaast – op middellange termijn - voor meer regionaal maatwerk voor implementatie, betere Europese instrumenten voor verbetermaatregelen in de regio en gerichte bronmaatregelen. We kijken of we voor deze lobby nog meer samen op kunnen trekken met (grote) steden en het Rijk.
- Via onze ruimtelijke verordening borgen we het behoud van een regionale groenstructuur, via onze milieuverordening beschermen we stiltegebieden. Dat blijven we doen. We kijken of we daarin meer samenhang kunnen brengen bij de aanpassing van de ruimtelijke verordening.
- We verkennen in hoeverre een 'gevoelige bestemmingenbeleid', zoals in de gemeente Amsterdam van kracht is, langs onze eigen provinciale wegen en/of in meerdere Noord-Hollandse steden kan worden bewerkstelligd. Het gaat er hierbij om te voorkomen dat bestemmingen voor groepen die extra gevoelig zijn voor matige luchtkwaliteit, zoals kinderdagverblijven en scholen, te dicht langs drukke wegen komen ondanks dat voldaan is aan de wettelijke grenswaarden.

Verleiden:

- We stimuleren met ons huidige OV-beleid (OV Visie 2020 uit 2012) al het gebruik van het OV, door het bieden van een sluitend netwerk met voldoende frequentie. De inzet is via onze concessieverlening nog meer te sturen op kwaliteit van dienstverlening.
- Onze visie op het Metropolitane Landschap bekijkt vanuit ruimtelijke kwaliteit de afwisseling van het landschap in de Metropoolregio Amsterdam (MRA) als een bijdrage aan het vestigingsklimaat. We stimuleren daarbij dat onze inwoners zowel rust als reuring (bewegen, ontmoeten) te voet, per fiets of met OV kunnen bereiken.
- Via onze OV-knooppunten aanpak hebben we de ambitie uitgesproken 50% van de woningbouwopgave te situeren bij OV-knooppunten. Dit sluit goed aan bij de integrale opgave van gezonde stad en mobiliteit. We verkennen hoe we deze ambitie kunnen realiseren en gaan hiermee aan de slag.
- Juni 2014 is door PS het beleidskader Verkeersmanagement – “Verder met Verkeersmanagement” vastgesteld. Bestaande infrastructuur beter benutten en doorstroming bevorderen kan ook een bijdrage leveren aan leefbaarheid (luchtkwaliteit en geluidhinder). We verkennen hoe we dit inzichtelijk kunnen maken.
- Van oudsher zijn we een fietsland. Om de uitstoot van wegverkeer terug te dringen is het belangrijk het fietsgebruik in en rondom steden nog verder te stimuleren. Primair richten we ons daarbij op de relatie met de aanleg van fysieke infrastructuur. We doen dit onder andere met zogenaamde Bijzondere doeluitkering (BDU) middelen en hebben de afgelopen periode via een extra Impuls Fiets ingezet om fietsverbindingen met OV-knooppunten te verbeteren. We verkennen de mogelijkheid om aan te sluiten bij het initiatief van de provincies Gelderland, Noord-Brabant, Zuid-Holland, Bestuur Regio Utrecht, Stadsregio Arnhem Nijmegen en Stadsgewest Haaglanden om regionale snelfietsroutes te realiseren. Overigens wordt er in Noord-Holland al aan gewerkt. Zo is een snelfietsroute tussen Zaanstad en Amsterdam op initiatief van de gemeenten Amsterdam en Zaanstad, Stadsregio Amsterdam, Stadsdeel Noord en de Fietsersbond al (grotendeels) gerealiseerd.
- We zoeken gedurende de looptijd van dit milieubeleid voortdurend naar nieuwe partners om gezonde verstedelijking te bevorderen. Gedacht kan worden aan het sluiten van provinciale of landelijke green deals (of health deals, in navolging van steden als Kopenhagen en Vancouver) met bedrijven, maatschappelijke organisaties en medeoverheden. We verkennen waar en op welk schaalniveau de meeste aanleidingen of kansen liggen. Dit kan zijn op niveau van de Metropoolregio Amsterdam (MRA), maar ook meer gericht op het Noordzeekanaalgebied of de Schipholregio of zelfs op een nog lokaler schaalniveau, zoals de ontwikkeling van een OV-knooppunt. Aanknopingspunten liggen er vanuit de Visie Noordzeekanaalgebied en de ervaringen met de Milieudialoog in de IJmond. In de Schipholregio liggen aanknopingspunten bij de dialoog over de invulling van de besteding van de €30 miljoen in het Leefbaarheidsfonds en de start van de Omgevingsraad Schiphol waar omgevingsmanagement in de Schipholregio op een nieuwe manier wordt ingericht.
- We willen onze inwoners goed informeren over hun leefomgeving. Dit zorgt ervoor dat mensen geïnformeerd afgewogen keuzes kunnen maken bijvoorbeeld wanneer ze een nieuwe woning zoeken. Daarnaast kan deze informatie er voor zorgen dat inwoners beter weten wat zij zelf zouden kunnen doen aan het bewerkstelligen van een gezondere stedelijke leefomgeving. Goede informatievoorziening kan leiden tot meer bewustwording over de gezondheidseffecten van bijvoorbeeld de uitstoot van wegverkeer. Mogelijk kan bewustwording ook leiden tot gedragsverandering; mensen zien de noodzaak zelf een bijdrage te leveren aan de problematiek. De provincie informeert haar inwoners onder andere via de Atlas Leefomgeving over de kwaliteit van de leefomgeving. In de regio Schiphol stimuleert de provincie vroegtijdige, deugdelijke en objectieve informatievoorziening over het effect van de luchthaven op de steden en gebieden in de omgeving. Daarnaast kan de provincie Noord-Holland met behulp van de opbrengsten van het Joaquin-project de informatievoorziening omtrent gezondheid, verstedelijking en mobiliteit verbeteren.

Innovatie stimuleren:

- De inzet van duurzame brandstoffen voor vervoersmodaliteiten zorgt voor een verbetering van de leefomgeving. Zo draagt duurzame mobiliteit, zowel via elektrisch rijden, als rijden op (bio)CNG/(bio)LNG of waterstof of anderszins, bij aan een schonere luchtkwaliteit, minder geluidsoverlast en geurhinder. We verkennen hoe we dit verder kunnen stimuleren, bijvoorbeeld met EU-programma's. De afgelopen periode hebben we dit gedaan door bijvoorbeeld te investeren in elektrische oplaadinfrastructuur via de MRA en het Europees Interreg project E-mobility. Er is ook een link met de “SolaRoad”.

- We zullen onze bevoegdheid tot het afgeven van OV-concessies gebruiken om de markt te stimuleren Openbaar Vervoer aan te bieden dat geen schadelijke stoffen uitstoot (zero-emissie). We zullen hierover het gesprek aangaan met de steden/Stadsregio Amsterdam. We hebben recent als eerste stap in ons ontwerp programma van eisen Concessie Haarlem/IJmond aangegeven gedurende de concessieperiode de transitie naar zero emissie in het openbaar vervoer te willen realiseren. Hierbij wordt ook specifiek gekeken naar de 'well to tank' benadering van de toekomstige concessiehouder. Niet alleen de uitstoot uit het voertuig zelf wordt dan meegewogen, maar ook de milieubelasting die komt kijken bij de raffinage en opwekking van de gebruikte brandstof.
- Stedelijke distributie (o.a. vervoer naar winkelgebieden in binnensteden) gaat gepaard met vervuilende uitstoot van vrachtverkeer. Ook voor het oplossen van milieuproblemen ten aanzien van de stedelijke distributie kan de inzet van duurzame brandstoffen een oplossing zijn, naast logistieke verbeteringen. Ten behoeve van distributie buiten de venstertijden (periode dat laden en lossen is toegestaan) in Amsterdam wordt momenteel door een Noord-Hollandse transporteur gebruik gemaakt van LNG-trucks. Onder andere via het Europese Interreg project E-mobility zijn alternatieven verkend. We zetten ons in om initiatieven voor duurzame stedelijke distributie verder te stimuleren, via bijvoorbeeld een Green Deal voor zero emissie. Via de Agenda Landbouw zetten we al in op lokale voedselproductie en verminderen van transportbewegingen.
- In het Noordzeekanaalgebied zijn haven en stad nauw met elkaar verweven. De provincie zal zich binnen haar bevoegdheden en in samenwerking met verschillende partners blijven inzetten voor hoogwaardige duurzame groei van de havenactiviteiten in het Noordzeekanaalgebied, onder meer via het uitvoeringsprogramma van de Visie Noordzeekanaalgebied 2040 (Visie NZKG 2040).

2.2.4 Wat? - Resultaat

- Lobby voortgezet en geïntensiveerd richting EU en nationale overheid om zo snel mogelijk (2017) over te gaan tot de invoering van strengere emissienormen voor vracht- en personenvervoer en stillere motoren en banden voor voertuigen;
- Samenhang tussen bescherming provinciale groenstructuur (ruimtelijke verordening) en stiltegebieden (milieuverordening) onderzocht en waar mogelijk verduidelijkt/versterkt;
- In 2016 zijn de mogelijkheden om 'gevoelige bestemmingenbeleid' te implementeren verkend en nemen we hier een besluit over.
- Uitvoeren OV-knooppunten programma met een link met gezonde stad en mobiliteit;
- Provinciale OV-concessies (en zo mogelijk ook die van de Stadsregio Amsterdam) zijn gebruikt om de markt te stimuleren Openbaar Vervoer aan te bieden dat geen schadelijke stoffen uitstoot (zero-emissie).
- In 2015 besluitvorming over het bevorderen van duurzame en gezonde mobiliteit, met mogelijke acties op het gebied van:
 - het verder stimuleren van het fietsgebruik;
 - het optimaal benutten van reeds aanwezige innovaties voor schonere vervoersmiddelen en brandstoffen;
 - het samen met de stadsregio Amsterdam verder stimuleren van gebruik van OV;
 - het benutten van Verkeersmanagement voor betere leefkwaliteit.
- Samenhang tussen aanpak Metropolitane Landschap en gezonde stad en mobiliteit verkend;
- Green deals of andere coalities gevormd ter bevordering van gezonde stad en mobiliteit door actief op zoek te gaan naar partners, door het leggen van beleidsmatige dwarsverbanden, door actieve kennisuitwisseling en door te leren van best practices elders;
- Resultaten JOAQUIN (werkpakket (publieks)communicatie) geïmplementeerd in website en andere communicatie-uitingen PNH;
- Atlas leefomgeving actueel gehouden en informatievoorziening verbeterd en uitgebreid.
- Met partners binnen MRA is onderzocht op welke wijze elektrisch vervoer in Noord-Holland meer kan worden gestimuleerd als vervolg op het Europese E-Mobility project. Besluitvorming over mogelijke maatregelen/instrumenten of eventueel nieuw EU project;
- Bestaande deelname sinds februari 2014 aan Green deal Duurzaam GWW (Grond-, weg- en waterbouw) optimaal benut;
- Mogelijkheden green deal of stimuleringsregeling ten behoeve van duurzame stedelijke distributie onderzocht;
- Uitvoeren uitvoeringsprogramma van de visie NZKG 2040, onder andere experimenteeruimte ten aanzien van geluidsnormen ten behoeve van woningbouw verkennen.

2.3 VISIE OP DE ONDERGROND

2.3.1 Doelstelling

Het optimaal benutten van de wisselwerking van ruimtelijke inrichting van de bovengrond met het gebruik van de ondergrond binnen de randvoorwaarden van duurzaamheid, veiligheid, maatschappelijk draagvlak en ruimtelijke kwaliteit.

2.3.2 Waarom? – Aanleiding, maatschappelijke ontwikkelingen

De ondergrond speelt een steeds belangrijker rol bij ruimtelijke ontwikkelingen, alleen al omdat ruimte boven de grond schaarser wordt en steeds meer activiteiten (ook) in de ondergrond plaatsvinden. Daarnaast is de kwaliteit van de ondergrond op diverse plaatsen achteruitgegaan als gevolg van vervuilende activiteiten in het verleden. Door de steeds grotere druk op de ondergrond is het van belang om verstandige keuzes te maken ten aanzien van de beschikbare ondergrondse ruimte. Het maatschappelijk bewustzijn groeit dat bodem en ondergrond een natuurlijk kapitaal zijn en een onmisbaar onderdeel vormen van het ecosysteem waarvan ook de mens afhankelijk is. Er is een visie op de ondergrond nodig om nieuwe ontwikkelingen mogelijk te maken en in goede banen te leiden, en tegelijkertijd de belangrijke functies te beschermen. Ingrepen in de ondergrond doen we voor tientallen jaren en zijn vaak niet zomaar weer terug te draaien. Een goede afstemming tussen alle activiteiten is dus nodig. Zodoende zijn we voorbereid op de toekomst, beschermen we belangrijke ondergrondse waarden en potenties en geven we ruimte aan ontwikkelingen.

In 2010/2011 is de nationale Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) opgesteld waarbij efficiënt gebruik van de ondergrond als nationaal belang is opgenomen. In vervolg hierop wordt er in 2014 door het Rijk een Structuurvisie Ondergrond (STRONG) ontwikkeld in nauwe samenwerking met medeoverheden, waaronder de provincie Noord-Holland. STRONG wordt ontwikkeld omdat we ook in de toekomst duurzaam gebruik willen maken van onze ondergrond.

Er komt steeds meer kennis over de ondergrond beschikbaar die vraagt om implementatie en borging in regelgeving. De provincie wil in deze context handvatten bieden om dat te realiseren.

Naast de bestuurlijke ontwikkelingen, is bij de burger het bewustzijn en het beeld over de ondergrond de laatste jaren danig veranderd. Met name de mogelijke exploitatie van de diepe ondergrond gericht op energie- en (energie)opslagdoeleinden is sinds 2011 in de schijnwerpers komen te staan, zoals de winning van onconventioneel gas, ultradiepe en ondiepe geothermie en hoge temperatuuropslag. De aanpak van het Rijk rond schaliegaswinning is daarin een goed voorbeeld dat veel politieke en maatschappelijke onrust heeft gecreëerd. Die hernieuwde interesse in en aandacht voor de potenties van de ondergrond vraagt van de provincie om haar rol op dit gebied te herzien.

2.3.3 Hoe? – Rol van de provincie

Het Rijk is bevoegd gezag voor vergunningverlening van activiteiten in de diepe ondergrond -dieper dan 100 m onder maaiveld voor delfstoffen en ondergrondse opslag en dieper dan 500 m onder maaiveld voor aardwarmte- in het kader van de Mijnbouwwet. Grondwateronttrekking op meer dan 500 m diepte valt ook onder de Mijnbouwwet. Op basis van de Waterwet zijn provincie (en waterschappen) bevoegd gezag voor alle activiteiten die het grondwater betreffen vanaf het maaiveld tot 500 m diepte. De provincie heeft géén bevoegdheden in de diepe ondergrond. Activiteiten in de (diepe) ondergrond hebben echter vaak wel effect op de bovenliggende lagen en het bovengrondse ruimtegebruik. Om de diepe laag te bereiken, moet men uiteraard eerst door de ondiepe laag heen. Daarmee raken ze onderwerpen waar de provincie een verantwoordelijkheid heeft, bijvoorbeeld het Waterbeleid, zoals via uitvoering van de Kader Richtlijn Water (KRW) ten aanzien van de grondwaterkwaliteit en het Ruimtelijke beleid in keuzes ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit en het leef- en vestigingsklimaat. Ook de energieopgave raakt aan deze visie, in ieder geval de wens tot het beter benutten van de potenties van bodemenergie. Een provinciale visie op de ondergrond geeft meer in samenhang duidelijkheid over de provinciale rol en inhoudelijke wensen ten opzichte van de nieuwe visie STRONG van het Rijk.

Borgen:

- Vastleggen van duurzaam bodembeheer in de nieuw op te stellen visie op de ondergrond. Ontwikkelingen in de ondergrond kunnen alleen doorgaan als daar geen ruimtelijke of milieukundige bezwaren voor zijn.

Verleiden:

- Duurzaam bodembeheer wordt breder bekeken dan alleen de sanering van vervuilde locaties. Ook waterbeheer, aardkundige monumenten, archeologische waarden en energiemogelijkheden van de bodem worden integraal gezien. Door de provinciale visie op de ondergrond wordt een integrale samenwerking gestimuleerd.

Stimuleren innovatie:

- Door het ontsluiten van informatie over de ondergrond, door het delen van nieuwe ontwikkelingen heeft de provincie een stimulerende rol op het gebied van innovaties in de ondergrond.

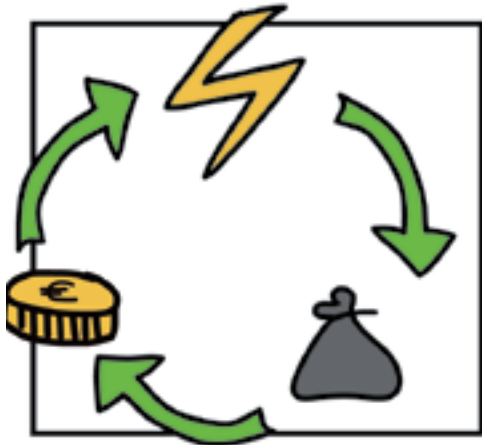
2.3.4 Wat? - Resultaat

Er wordt in 2014/2015 een visie op de ondergrond opgesteld, die dient als kader voor ontwikkelingen in de ondergrond. De visie op de ondergrond dient als vervanging voor de Bodemvisie Noord-Holland 2009 – 2013 en is een aanvulling op de Structuurvisie Noord-Holland 2040 en het Provinciaal Milieubeleidsplan. Op termijn zal de visie daarvan een integraal onderdeel uitmaken of opgaan in een Omgevingsvisie voor de provincie Noord-Holland.

De ondergrond wordt vanaf nu ook onderdeel van het ruimtelijk planproces.

2.4 CIRCULAIRE ECONOMIE

2.4.1 Doelstelling

Via een transitie naar een circulaire economie zowel milieuvraagstukken oplossen als kansen creëren en benutten voor een toekomstbestendige en concurrerende economie.

2.4.2 Waarom? – Aanleiding, maatschappelijke ontwikkelingen

Circulaire Economie is een relatief nieuwe term in de discussies over hoe we om moeten gaan met een groeiende schaarste aan grondstoffen en een toenemende hoeveelheid afval. Dreigende grondstoffentekorten – en stijging van prijzen - dwingen de maatschappij te kijken naar andere vormen van produceren waarbij het uitgangspunt niet langer lineair, maar circulair is. Een lineaire economie onttrekt grondstoffen van de aarde, produceert een product en na gebruik wordt dat product afgevoerd als afval. Het gedachtegoed rondom de circulaire economie probeert deze traditionele manier van denken om te buigen. Men streeft naar een circulaire economie waar een afvalstof voor de een, een grondstof voor de ander is. Dit is niet van de ene op de andere dag te realiseren. Hier zijn namelijk grote systeemveranderingen voor nodig die de basis van onze economie wijzigen. De provincie Noord-Holland volgt de ontwikkelingen op dit gebied met interesse.

Het doel van een circulaire economie is een systeemverandering teweeg brengen zodat er een oplossing wordt gevonden voor de grondstoffenschaarste die dreigt. Het effect van een circulaire economie kan echter ook zeer positief voor de milieukwaliteit zijn. Een circulaire economie vermindert namelijk de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen. Het draagt bij aan hergebruik en recycling van afval waardoor minder fossiele brandstoffen nodig zijn. Dit heeft positieve effecten op de leefomgeving. Minder afval betekent ook in algemene zin minder overlast en een schoner milieu. De provincie heeft een rol in het nemen van stimulerende maatregelen om afval te reduceren en hergebruik te stimuleren, dit heeft een positief effect op de leefomgeving op korte, maar vooral ook op lange termijn.

2.4.3 Hoe? – Rol van de provincie

De Provincie Noord-Holland erkent de potentie van een circulaire economie. Het concept van een circulaire economie is een aantal jaar geleden ontstaan en begint nu bredere opmars te maken. De provincie zal de komende periode een verkenning uitvoeren naar haar mogelijke rol. Daarbij wordt zowel naar externe als interne ontwikkelingen gekeken. Om te beginnen zal de provincie inventariseren hoe zij bij aanbestedingen via het eigen inkoopproces meer kan sturen op een duurzame en circulaire levering van producten en diensten. Grote innovatiekracht ligt bij Noord-Hollandse bedrijven. Er ligt een rol bij de overheid om ondernemers te informeren over de kansen van de circulaire economie.

Het thema afval, wat een klassiek milieuthema is, raakt aan de circulaire economie, omdat hergebruik en recycling bijdragen aan het verminderen van de behoefte aan eindige grondstoffen. Projecten die bedoeld zijn voor afvalpreventie, vallen hier ook onder.

Milieu-instrumenten zijn niet in alle gevallen geschikt voor een dergelijke nieuwe ontwikkeling, er moet dus ook onderzocht worden welk instrumentarium toepasbaar is voor een optimaal resultaat. Hierbij valt te denken aan meer communicatieve en financiële instrumenten, in plaats van juridische middelen zoals vergunningverlening en handhaving. Primair wordt nu gedacht aan een rol in de 3de pijler, mogelijk is een (beperkte) mix gewenst met andere pijlers.

Integrale aanpak

Circulaire Economie is nadrukkelijk niet alleen een milieuonderwerp. Vele thema's en beleidsvelden dienen hierbij betrokken te worden. Zo worden vanuit het economisch beleid projecten uitgevoerd op het terrein van de circulaire en biobased economy, door bijvoorbeeld agrarische reststromen hoogwaardiger in te zetten. En vanuit het waterbeleid worden innovaties op het gebied van afvalwater en waterzuivering gestimuleerd, met als doel om grondstoffen te onttrekken voor hergebruik.

Door de initiatieven vanuit de verschillende sectoren aan elkaar te koppelen, kunnen grotere stappen worden gezet op weg naar het uiteindelijke doel: innovatie op het gebied van circulaire economie in Noord-Holland.

2.4.4 Wat? - Resultaat

Omdat de kennis en expertise rondom circulaire economie nog volop in ontwikkeling zijn, is de eerste stap het begin 2015 opleveren van een bredere verkenning naar het thema circulaire economie: wat verstaan we als provincie onder 'circulaire economie', wat speelt er al, welke rol kan de provincie spelen? Op basis van die verkenning kan het bestuur voorjaar/zomer 2015 vervolgens een koers uitzetten en keuzes maken voor in te zetten acties.

Suggesties voor acties:

- koplopers een podium bieden, om daarmee hun activiteiten te versterken, maar ook anderen kans te geven hier van te leren;
- aansluiting zoeken bij andere initiatieven in de provincie, zoals in Amsterdam, de Metropoolregio Amsterdam (MRA) en in de Greenports;
- als provincie zelf actief aan de slag gaan in haar aanbestedingen met "circulair inkopen", om te beginnen met een of meer pilotproject(en) en kennisuitwisseling met andere provincies;
- gezien het nog relatief nieuwe karakter een rol spelen als kennismakelaar: kennis bundelen en toegankelijk maken voor partners in de provincie.

2.5 TRANSITIE DUURZAME ENERGIE

2.5.1 Doelstelling

Via transitie naar duurzame energie de economische kansen voor onze provincie optimaal benutten met oog voor de ruimtelijke kwaliteit. Tegelijk streven we er naar onze afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te verminderen en tevens bij te dragen aan een gezondere leefomgeving.

2.5.2 Waarom? - Aanleiding, maatschappelijke ontwikkelingen

Energietransitie is om een aantal redenen onvermijdelijk:

- 1 De eindigheid op termijn van fossiele energiebronnen;
- 2 Onafhankelijkheid van veelal instabiele landen en regio's;
- 3 Tegengaan van de CO₂ uitstoot en de daarmee samenhangende klimaatproblematiek.

Aangezien kerntaken van de provincie vooral liggen op het ruimtelijk-economisch domein, gaan we binnen dit thema met name in op de ruimtelijke impact van de energietransitie waarin we ons bevinden (zie ook het nationaal Energieakkoord (2013)), en de economische potentie hiervan. Er is natuurlijk ook een link met onze

milieu kerntaak, aangezien productie van duurzame energie in potentie kan bijdragen aan een betere luchtkwaliteit en daarmee gezondere leefomgeving.

In het Nationaal Energieakkoord staat nadrukkelijk (onder andere) dat:

- Provincies samen met gemeenten verantwoordelijk zijn voor de handhaving van de wet Milieubeheer. Hierin is voor bedrijven de verplichting opgenomen de best beschikbare technieken te gebruiken als het gaat om energiebesparing. Het gaat hierbij om die technieken die in 5 jaar terug te verdienen zijn.
- Provincies verantwoordelijk zijn voor de ruimtelijke inpassing van energemaatregelen.

Het huidige beleid op het gebied van duurzame energie heeft nadrukkelijk een link met de Economische Agenda en is vastgelegd in het Koersdocument Duurzame Energie en het beleidskader Wind Op Land (Zie thema duurzame energie in het programmadeel).

De ontwikkelingen op het gebied van de transitie duurzame energie lopen door en gaan snel. Op nationaal niveau is in september 2013 het Nationaal Energieakkoord vastgesteld om de energietransitie te versterken en te versnellen. Ingezet wordt op een duurzame energievoorziening, energiebesparing en een duurzaam energieverbruik, die bijdraagt aan groei, concurrentiekracht en werkgelegenheid binnen Nederland. Nederland heeft zich ten doel gesteld om in 2020 14% en in 2023 16% duurzame energie op te wekken. Wij hebben ons via het IPO aan dit akkoord gecommitteerd. In de energietransitie zijn de economische aspecten en de milieuaspecten met elkaar verbonden.

Richting decentrale opwekking

Het Centrum Voor Energievraagstukken van de UVA geeft aan dat voor het realiseren van de doelstellingen op het gebied van duurzame energie de ontwikkeling van decentrale energievoorzieningen (DCE's) in dit verband een belangrijke rol gaan spelen (Bron: decentrale energievoorzieningen van net naar gebruik).

Bestaande elektriciteitsnetten zijn ontworpen en worden gebruikt voor eenrichtingsverkeer: het doorgeven van centraal geproduceerde elektriciteit en gas aan consumenten en bedrijven. Maar met de ontwikkeling en komst van wind en zonne-energie, warmtekrachtkoppeling en de invoeging van biogas in het gasnetwerk, zal er meer en meer sprake zijn van een tweerichtingsverkeer. Als gevolg van de decentrale opwekking zal er steeds meer elektriciteit worden teruggeleverd aan het net. Decentrale opwekking heeft, in tegenstelling tot fossiele opwekking een lokaal karakter. Dat betekent tevens dat het aanbod van energie automatisch dicht bij de afnemer ervan te vinden is. Het betekent ook dat er tussen het afstemmen van vraag en aanbod 'slimme' communicatie nodig is en dat er lokale of zelfs regionale afstemming en 'balancerings' moet plaatsvinden. Onder balancerings verstaan we dan ook buffering, want teveel opgewekte energie moet op één of andere manier opgeslagen worden. Er wordt daarom op dit moment door verschillende partijen onderzoek gedaan naar de conversie van power (elektriciteit, lokaal en duurzaam opgewekt) to gas (waterstof of een ander gas, dat langdurig opgeslagen kan worden), ofwel: P2G.

DCE's kunnen bestaan uit diverse energievoorzieningen, uiteenlopend van opwekking van elektriciteit uit duurzame bronnen, het hergebruik van restwarmte of opwekking van energie uit afval. Deze opwekking moet gekoppeld worden aan gebruik of een net. Een DCE bevat diverse delen van de energiewaardeketen van productie, levering, handel, distributie en verbruik. Een slim en intelligent functionerend distributienetwerk vormt een essentiële schakel om vraag en aanbod bij elkaar te brengen.

2.5.3 Hoe? - Rol van de provincie

De provincie zet zich al geruime tijd in op het terrein van duurzame energie en energietransitie. Hiervoor heeft zij een scala aan instrumenten tot haar beschikking, zowel communicatief, juridisch als financieel. Energietransitie is een niet op zichzelf staand beleid, maar vormt zowel een vliegwiel voor economische ontwikkelingen als een dwarsverband met andere beleidsterreinen waar de provincie actief op is. Waar we vooral over gaan, is de ordening van de ruimte (inclusief de ondergrond) en de handhaving van de Wet Milieubeheer (energiebesparing in de industrie valt hieronder). Met onze financiële instrumenten, zoals het Participatiefonds Duurzame Economie of de inzet van Europese middelen, denk aan het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO), kunnen we sturen op innovatieve ontwikkelingen, uitrol van technieken en hiermee de regionale economie stimuleren en milieuwinst boeken. Als middenbestuur bevinden we ons daarnaast in een positie om lokale initiatieven te identificeren en waar mogelijk aan elkaar te verbinden. In combinatie met de ruimtelijke, de juridische en de financiële instrumenten spelen wij daarom ook de rol van

regisseur en van makelaar. In het verlengde van het eerste hoofdstuk hebben wij ook een rol bij het communiceren van en over de hiervoor genoemde rollen en doelen. Bewustzijn en draagvlak zijn daarbij speerpunten.

Voor Wind op Land is de afgelopen jaren de relatie tussen Ruimtelijke inrichting en Duurzame Energie evident gebleken. Dit ook naar aanleiding van de afspraken die tussen rijk en provincies zijn gemaakt. Maar ook de verdere uitrol van bijvoorbeeld zonne-energie en energie uit biomassa heeft een ruimtelijke impact. Ook zijn er duidelijke dwarsverbanden te leggen tussen uiteraard het overige Milieubeleid, Economie, Verkeer&Vervoer, provinciaal wegenbeheer, Natuur en Water.

Borgen:

- De Wet Milieubeheer kent de verplichting dat bedrijven energiebesparende maatregelen met een terugverdientijd van vijf jaar of minder uitvoeren. De provincie Noord-Holland geeft prioriteit aan de handhaving van deze energiebesparingsverplichting in de Wet Milieubeheer. Dit doet zij onder meer via haar opdrachtgevende rol richting de RUD'S. I&M komt daarvoor met wetgeving (de zogenaamde 'erkende maatregelenlijsten')
- In de huidige Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) zijn drie hoofdbelangen geformuleerd, namelijk
- klimaatbestendigheid,
- duurzaam ruimtegebruik en
- ruimtelijke kwaliteit.

Nadere invulling op het gebied van klimaatbestendigheid (en dan met name opwekking duurzame energie) is wenselijk. Dit hoofdbelang heeft een directe relatie met het tweede en derde hoofdbelang: duurzaam ruimtegebruik en ruimtelijke kwaliteit. Hoe kan de provincie Noord-Holland zowel de opwekking van duurzame energie als duurzaam ruimtegebruik met elkaar integreren zonder dat dit ten koste gaat van de ruimtelijke kwaliteit?

Met cijfers en kaarten maken wij inzichtelijk waar mogelijke energietransitie ontwikkelingen 'neerslaan' en wat dat te betekenen heeft voor het duurzaam ruimtegebruik en de inzet op ruimtelijke kwaliteit. Wij zullen nagaan wat er nodig is om lopende initiatieven verder te brengen, en waar we rekening mee moeten houden om doelstellingen uit het Nationale Energieakkoord te kunnen realiseren. We zullen daarvoor belangrijke ruimtelijke afwegingen moeten maken.

Verleiden:

- Een ingezette ontwikkeling is het produceren van duurzame energie door of dicht bij de eindgebruiker (zoals zonnepanelen op je eigen dak) en het verhogen van de energie-efficiëntie van gebouwen. Deze ontwikkeling valt goed te koppelen met gebiedsgericht werken en gebiedsontwikkeling. Technische innovaties zoals decentrale opwekkingsinstallaties, warmtenetten en 'decentralized smart energy distribution systems' leiden tot een energiesysteem met lokale actoren. Daar waar sprake is van gebiedsontwikkeling zullen we deze trends meenemen/meegeven in planvorming en uitvoering.
- Duurzaam vervoer op basis van duurzame energie: zie onder thema gezonde stad en mobiliteit.
- Het is aan het rijk en de gemeenten om verduurzaming van de gebouwde omgeving te realiseren. Wij zullen vanuit onze rol communiceren, kennis leveren en initiatieven waar mogelijk aan elkaar verknopen (denk aan OV-knooppunten of de bestaande woningbouwopgave). Lopende projecten worden afgerond, en initiatiefnemers voor nieuwe projecten wijzen wij op bestaande fondsen en ondersteuningsstructuren.

Stimuleren innovatie

- Innovatie blijft belangrijk voor de (door)ontwikkeling van duurzame energie, zowel voor het verbeteren van de bestaande technieken als het ontwikkelen van nieuwe mogelijkheden. Een belangrijk instrument om innovatie te bereiken is het Participatiefonds duurzame economie. Dit fonds is sinds april 2014 operationeel. Het fonds biedt ruimte voor zowel grootschalige als kleinschalige innovatieve projecten. De portefeuillehouder economie presenteert begin 2015 de eerste participaties van dit fonds.
- Het ruimtelijk inzicht in de energieproductie kan ingezet worden om de verdere ontwikkeling op het gebied van decentrale energievoorzieningen te ondersteunen. Centrale vragen hierbij: Waar zit de duurzame opwekking, waar zit de vraag en hoe komt dit bij elkaar? De decentrale opwekking heeft in tegenstelling tot de fossiele opwekking een lokaal en regionaal karakter. Verschillende partijen zijn hierbij betrokken. De provincie heeft van oudsher een sterke rol in het samenbrengen van partijen. De ontwikkeling naar meer decentrale opwekking kan ook in relatie worden gezien tot de bestuurlijke wens,

zoals opgenomen in de Kaderbrief 2015-2018, om na te gaan wat de mogelijkheden zijn voor een provinciaal energiebedrijf.

- Vanuit EFRO middelen loopt een regeling Technische Milieu innovaties sinds 2014. Deze loopt door tot in 2015. Onze doelstelling is om een vergelijkbare regeling op te zetten voor de nieuwe programmaperiode 2014-2020. Nieuwe technieken, pilots en experimenten kunnen hierdoor geholpen worden de eerste financieringshorde te nemen, om zo een volwaardig product te ontwikkelen dat gereed is voor uitrol.
- De EnergyBoard heeft op dit moment een belangrijke rol in het herkennen en erkennen van innovatieve ontwikkelingen in de regio. De Energyboard is gericht op het samenbrengen van partijen en daarmee het versterken van de regionale economie. Zij geven onder meer de provincie gevraagd en ongevraagd advies over ons beleid en nieuwe kansen. Op basis van de uitkomsten van de evaluatie over de inzet van de EnergyBoard in 2015 wordt bepaald hoe de EnergyBoard gecontinueerd wordt.
- Samen met Friesland en Groningen hebben wij de Ambitieagenda De Nieuwe Afsluitdijk ondertekend, waarin ook projecten gericht op innovaties op gebied van duurzame energie staan.

2.5.4 Wat? - Resultaat

Borgen:

- Inzicht in de mogelijkheden die bedrijven hebben om energiebesparende maatregelen te treffen, ten behoeve van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Dit wordt bekeken in 2015 door OD NZKG en Milieudienst IJmond. Bij de overige RUD's zijn geen provinciale inrichtingen ondergebracht. Zij voeren alleen de bodemhandhavingstaak voor ons uit.
- Kennis en inzicht verzameld over waar mogelijke energietransitie ontwikkelingen 'neerslaan' en wat de consequenties hiervan zijn voor duurzaam ruimtegebruik en de inzet op ruimtelijke kwaliteit. Op basis hiervan zoeken we antwoorden op de vragen op wat er nodig is vanuit de ruimtelijke provinciale rol en/of belangen om initiatieven verder te brengen. Waar moet de provincie rekening mee houden om doelstellingen uit het Nationale Energieakkoord te kunnen realiseren? Welke gevolgen heeft de energietransitie voor de ruimtelijke kwaliteit in de provincie en hoe willen we daar op sturen?

Verleiden:

- Ontwikkelingen op het gebied van decentrale energievoorzieningen en duurzame energie worden meegenomen in de planvorming en uitvoering bij gebiedsontwikkelingsprojecten.
- Inzicht in de mogelijkheden die de provincie kan bieden om de uitrol van duurzame brandstoffen (inclusief elektriciteit) te versnellen. (zie ook duurzame stad en mobiliteit)
- Vastgestelde afspraken tussen provincie, gemeenten en Servicepunt Duurzame Energie (SDE) over de overdracht van taken en kennis van het SDE aan gemeenten.

Stimuleren innovatie:

- Een Maatschappelijke kosten en baten analyse (MKBA)/Businessmodel/onderzoek over de rollen, belangen, voor- en nadelen van een nieuw op te richten lokale/provinciale energievoorziening zijn in 2016 in kaart gebracht;
- De eerste resultaten van het Participatiefonds Duurzame Economie worden in de eerste helft van 2015 gepresenteerd. Na afloop van de eerste tranche van 30 miljoen euro wordt het fonds geëvalueerd. Op basis hiervan wordt inzicht gegeven in het verdere vervolg;
- Evaluatierapport in 2015 van het instrument EnergyBoard en een advies over het vervolg van de inzet van de EnergyBoard;
- Via Europese fondsen is bijgedragen aan investeringen in innovaties, waaronder op het gebied van duurzame energie;
- Projecten uit Ambitieagenda De Nieuwe Afsluitdijk op gebied van duurzame energie zijn uitgevoerd;
- In de voorbereidingen voor de nog op te stellen Omgevingsvisie gaan wij na op welke terreinen duurzame energie als flankerend beleid kan worden meegenomen.

PROGRAMMA- DEEL PROVINCIAAL MILIEUBELEID 2015-2018

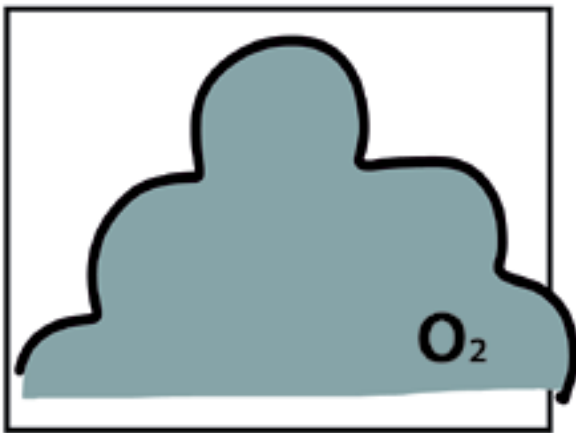
3.1 MILIEUPROGRAMMA

Zoals in hoofdstuk 1 is toegelicht is er vooruitlopend op gedachten uit de Omgevingswet gekozen voor een visie deel en een programma deel van dit Milieubeleidsplan. In dit hoofdstuk staat het programma deel. Hierin wordt per milieuthema op hoofdlijnen de sectorale opgave en inzet van instrumentarium geschetst.

Nadere uitwerking vindt meestal nog plaats in aparte documenten, zoals het Koersdocument Duurzame Energie, een Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit, een Bodemconvenant of een Actieplan geluid. Per thema wordt dit aangegeven. Dit hoofdstuk wil vooral overzicht bieden over het geheel van provinciale inzet op de verschillende milieuthema's.

Grotendeels betreft het hier wettelijke taken of uitvoering van juridische afspraken en daarbij behorend instrumentarium. Per thema wordt aangegeven of er sprake is van extra provinciale ambitie. Deels gaat het om het versnellen of verbeteren van uitvoering van onze wettelijke taken, deels gaat het om het zoeken naar nieuw instrumentarium ter ondersteuning of versterking van de doelstelling van het betreffende thema.

3.2 LUCHTKWALITEIT

3.2.1 Doelstelling

Het verder verbeteren van de luchtkwaliteit in Noord-Holland, gericht op het creëren van een gezonde(re) leefomgeving voor haar inwoners.

3.2.2 Waarom? – Aanleiding, maatschappelijke ontwikkelingen

Luchtkwaliteit is al lange tijd een speerpunt in het provinciaal, nationaal en Europees milieubeleid. De provincie Noord-Holland neemt deel aan het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) dat gericht is op het behalen van de Europese luchtkwaliteitsgrenswaarden voor fijn stof (PM₁₀) en stikstofdioxide (NO₂). Het NSL is van kracht sinds 1 augustus 2009 en liep tot 1 augustus 2014. Het kabinet heeft het NSL verlengd tot 1 januari 2017. Er resteren in Nederland namelijk nog hardnekkige knelpunten met normoverschrijding in specifieke zwaarbelaste gebieden, zoals binnenstedelijke gebieden (NO₂) en gebieden met intensieve veehouderij (PM₁₀). Met name daar is het gewenst deze NSL-aanpak nog enkele jaren voort te zetten en te monitoren.

In Noord-Holland, waar het luchtkwaliteitsbeleid gedurende de looptijd van het vorige milieubeleidsplan was gericht op het NSL, bestaan er nog hardnekkige knelpunten met overschrijdingen in Amsterdam. Daarnaast blijven de verhoogde fijnstofconcentraties in de IJmond een aandachtspunt. Op het strand van Velzen Noord en aan de noordkant van het sluizencomplex is er nog sprake van overschrijding van de grenswaarde van PM₁₀. In de IJmond is er geen sprake (meer) van overschrijding van de grenswaarden in woongebieden.

Eind 2013 heeft de Europese Commissie een nieuw luchtkwaliteitsprogramma vastgesteld. Dit programma bevat geen aanscherping van de normen voor luchtverontreinigende stoffen zoals fijn stof en stikstofdioxide. Het programma is gericht op het behalen van de huidige grenswaarden vóór 2020, aangezien in veel Europese landen deze normen nog niet worden gehaald. Vanaf 2020 moet verdere verbetering worden ingezet, ten behoeve van het verminderen van de gezondheidseffecten van luchtkwaliteit. Mede daarom is onderzoek naar het meten en terugdringen van gezondheidsrelevante stoffen als elementair koolstof en roet onderdeel van het Europese luchtkwaliteitspakket.

Aangezien de verwachting is dat in Nederland en Noord-Holland de Europese grenswaarden – op een aantal knelpuntgebieden in de grote steden na – in 2015 worden gehaald, bevindt het provinciaal en nationaal luchtkwaliteitsbeleid zich op een kruispunt. Wachten we nieuwe normen uit Brussel af, of zetten we door middel van provinciaal en nationaal beleid in op verdere verbetering. Voor de gezondheid van de inwoners van Noord-Holland is verdere verbetering van de luchtkwaliteit wenselijk. Het voldoen aan de Europese normen is een hele verbetering, zeker in Europees perspectief. Nu is het echter tijd om niet de norm, maar de gezondheid centraal te stellen. De staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu heeft in een brief aan de Tweede Kamer ('Modernisering milieubeleid', 10 maart 2014) laten weten ambitie te hebben op het gebied van luchtkwaliteit en gezondheid. We zijn die weg deels al ingeslagen, door middel van bijvoorbeeld onze deelname aan het Europese Interreg project Joaquin (Joint Air Quality Initiative). In dit project doen we samen met onze partners onderzoek naar de relatie tussen luchtkwaliteit en gezondheid. Deze reeds ingeslagen weg zullen we blijven volgen.

3.2.3 Hoe? – Rol van de provincie

Borgen:

- Monitoring uitvoering maatregelen NSL
- Conform de Randstad Strategie Europa en het daarop gebaseerde IPO-VNG standpunt gericht op het beleidspakket "Schone lucht voor Europa" van de Europese Commissie, bepleiten we bronmaatregelen op Europees niveau. We zetten via lobby in op bronbeleid (invoering nieuwe Europese norm voor uitstoot (Euro 6)) om de knelpunten in de grote steden aan te pakken. Hiervoor moet de lobby richting EU en nationale overheid worden ingezet om op termijn over te gaan tot de invoering van strengere emissienormen voor vracht- en personenvervoer. Daarnaast dienen de praktijkcommissies te worden gemonitord. (Zie ook thema gezonde stad)
- De Europese Richtlijn Industriële Emissies geeft marges aan voor de uitstoot van installaties volgens de best beschikbare technieken. Wij zullen, ook weer conform IPO-VNG standpunt zoals in het vorige punt aangehaald, in de lobby richting Brussel pleiten voor ambitieuze technische referentiedocumenten (BREF's) die regelmatig worden herzien, om ook in de toekomst met de best beschikbare technieken te kunnen werken. Daarbij is het van belang dat op termijn bij een aanpassing zowel de ondergrens als ook de bovengrens van de emissiemarge wordt aangepast. Op dit moment wordt de bovengrens van de emissiemarges die zijn opgenomen in de BREF's vaak gehandhaafd, waardoor het voor het bevoegd gezag moeilijk is strengere emissie-eisen te stellen aan de industrie. Door dit op Europees niveau aan te kaarten, zorgen we voor een gelijk speelveld in Europa.
- Voortzetting bestuurlijke Milieudialoog IJmond¹⁴ om samen met partners blijvend de balans te vinden tussen economische ontwikkeling en een gezonde en leefbare woonomgeving. In de Milieudialoog IJmond willen wij, onder andere, in gesprek over de wijze waarop we omgaan met de huidige discrepantie tussen gemeentelijk (stand-still) beleid en de toepassing van het NIBM-principe (toepassing Niet In Betekende Mate). Dit met alle partners in de dialoog.
- In samenwerking met de OD NZKG en de GGD Amsterdam ontwikkelen we uitvoeringsbeleid (VG) en een handhavingsstrategie die erop gericht is via VG en HH de uitstoot van de meest gezondheidsrelevante luchtverontreinigende stoffen terug te dringen. Dit uitvoeringsbeleid zal de OD NZKG in staat stellen om op gezondheid gericht beslissingen te nemen binnen de marges die geboden worden in Europese regelgeving met betrekking tot best beschikbare technieken.
- We doen verder onderzoek naar de gezondheidseffecten van luchtverontreiniging via onder andere projecten als JOAQUIN en samenwerking met de GGD's en RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu). De vraag is hierbij welke luchtverontreinigende stoffen zijn het meest gezondheidsrelevant zijn. In dit onderzoek wordt ook gekeken of een beleid gericht om het reduceren van de uitstoot van roet of elementair koolstof (samen met de Noord-Hollandse gemeenten) kan bijdragen aan het bewerkstelligen van een zo groot mogelijke gezondheidswinst.

Verleiden:

- We willen onze inwoners goed informeren over de gezondheidseffecten van luchtkwaliteit. Goede informatievoorziening kan leiden tot meer bewustwording over de oorzaken en effecten van

14) Bestuurlijke dialoog om balans te blijven zoeken tussen economische ontwikkeling en leefbaarheid/milieu in de IJmond. Partners: IJmondgemeenten, gemeente Amsterdam, Milieudienst IJmond, Ministerie I&M, Rijkswaterstaat Noord-Nederland-West, Havenbedrijf Amsterdam, Tata Steel, Zeehaven IJmuiden/

luchtverontreiniging. Mogelijk kan bewustwording ook leiden tot gedragsverandering; mensen zien de noodzaak zelf een bijdrage te leveren aan de problematiek. De provincie Noord-Holland gaat met behulp van de opbrengsten van het Joaquin-project de informatievoorziening omtrent luchtkwaliteit verder verbeteren.

- We zetten in op een NZKG-breed milieuklachten en -informatiesysteem, samen met de partners in het Noordzeekanaalgebied.
- We zoeken gedurende de looptijd van het PMP voortdurend naar nieuwe partners om de luchtkwaliteit te verbeteren. Gedacht kan worden aan het sluiten van provinciale of landelijke Green Deals of Health Deals en het zoeken van meer verbinding tussen het luchtkwaliteitsdossier en het klimaat/duurzame energiedossier. Hiervoor willen we onder andere gebruik maken van het netwerk van het Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit Noordvleugel. Tevens sluiten we aan bij de acties vanuit Modernisering Milieubeleid vanuit het Rijk.

Innovatie stimuleren:

- Naast de uitstoot van wegverkeer is er steeds meer aandacht voor de bijdrage van de scheepvaart aan luchtverontreiniging.
Om deze emissies terug te dringen, dringen we bij het Rijk en Europa aan op emissie-eisen voor de binnenvaart en het maken van internationale afspraken over schonere zeescheepvaart.
We onderzoeken of het meerwaarde heeft om, in navolging van de provincie Zuid-Holland, een subsidieregeling voor schonere binnenvaart in te stellen.
- Daarnaast stellen we samen met de OD NZKG en Havenbedrijf Amsterdam uitvoeringsbeleid op ten behoeve van het terugdringen van emissies van Vluchtige organische stoffen (VOS-emissies) in Westpoort. Verder zal worden aangesloten op de landelijke discussie en oplossingsrichtingen ten behoeve van een verbod op het varend ontgassen van benzeen en benzeenhoudende stoffen.
- Om meer inzicht te hebben in de overige emissies t.g.v. activiteiten van de olieterminals is er behoefte aan een kwalitatief/kwantitatief fijnmazig meetnet zoals bijvoorbeeld e-nose om een uitspraak te doen over de mogelijke bron(nen). Tevens kunnen er metingen worden uitgevoerd om te bepalen of er lekkages zijn vanuit de tanks/pompen/flezen etc. Zo krijgen we een beeld van de totale emissie-omvang van de terminal en kan de best beschikbare techniek (BBT) bepaald worden door de focus te leggen op de juiste bron(nen). Waarbij de integrale afweging zal volgen in relatie met externe veiligheid.
- Tenslotte zetten we in op het bevorderen van het gebruik van walstroom, waar schepen energie vandaan kunnen krijgen zonder hun dieselmotor te gebruiken.

3.2.4 Wat? - Resultaat

Borgen:

- Resterende knelpunten Amsterdam (NO₂) opgelost door middel van locatie specifieke en lokale generieke maatregelen (NSL) en bronmaatregelen op Europees niveau (Euro 6). (NB. Hier heeft PNH niet direct invloed op);
- Uitvoering resterende maatregelen NSL/RSL gemonitord;
- Lobby richting EU en nationale overheid om zo snel mogelijk (2017) over te gaan tot de invoering van strengere emissienormen voor vracht- en personenvervoer en ambitieuze technische referentiedocumenten (BREF's) voor de industrie;
- Voortzetting milieudialoog IJmond; duidelijkheid over nieuwe focus en gestart met uitvoering aanvullende maatregelen;
- Besluit genomen over hoe om te gaan met de discrepantie tussen gemeentelijk (stand-still) beleid en provinciaal beleid (toepassing Niet In Betekende Mate), in samenspraak met partners in de Milieudialoog IJmond;
- Vergunningen verleend gericht op het terugdringen van de uitstoot van de meest gezondheidsrelevante luchtverontreinigende stoffen;
- Thema luchtkwaliteit en gezondheid verwerkt in uitvoeringsbeleid vergunningverlening;
- Thema luchtkwaliteit en gezondheid verwerkt in handhavingsstrategie;
- JOAQUIN-project afgerond en resultaten geanalyseerd;
- Besluitvorming over mogelijke voortzetting JOAQUIN-project;
- Onderzoek naar de meerwaarde van een roetreductiebeleid uitgevoerd, in samenspraak met de Noord-Hollandse gemeenten (RSL-netwerk);
- Aanvullend onderzoek uitgevoerd in samenwerking met de GGD.

Verleiden:

- Resultaten JOAQUIN (werkpakket (publieks)communicatie) geïmplementeerd in website en andere communicatie-uitingen PNH;
- Mogelijkheden NZKG-breed milieuklachten- en informatiesysteem onderzocht en indien mogelijk in samenspraak met de NZKG-gemeenten geïmplementeerd;
- Deelgenomen aan discussies over uitwerking 'modernisering milieubeleid' van ministerie I&M;
- Toekomst luchtkwaliteitsbeleid besproken met partners RSL Noordvleugel (2014), zo mogelijk samenwerking voortgezet met als focus luchtkwaliteit en gezondheid.

Innovatie stimuleren:

- Aangestuurd op schonere scheepvaart in het Noordzeekanaalgebied;
- Lobby Rijk en Europa uitgevoerd ten behoeve van strengere emissie-eisen binnenvaart (richtlijn verwacht najaar 2014) en internationale afspraken schonere zeescheepvaart;
- Mogelijkheden subsidieregeling schone binnenvaart onderzocht (2014). Op basis daarvan besluitvorming over al dan niet instellen subsidieregeling;
- Uitvoeringsbeleid VOS-emissies vastgesteld;
- Op basis van landelijke discussie over ontgassingsemissies actie ondernomen ten aanzien van dit onderwerp (speelt al in 2014);
- Verkenning uitgevoerd naar mogelijkheden e-noses voor betere aansturing op BBT in vergunningen;
- Mogelijkheden stimulering gebruik walstroom onderzocht. Besluitvorming over mogelijke maatregelen/instrumenten.

(Zie ook Thema gezonde stad en mobiliteit)

3.3 GELUID

3.3.1 Doelstelling

Het terugbrengen van de geluidbelasting op woningen in Noord-Holland¹⁵ en het behouden van relatief rustige gebieden in de provincie.

3.3.2 Waarom? – Aanleiding, maatschappelijke ontwikkelingen

Veel van de activiteiten die in onze omgeving plaatsvinden brengen geluid met zich mee. Naast aangename geluiden in onze leefomgeving worden we, in toenemende mate, ook blootgesteld aan ongewenst geluid. Blootstelling aan geluid kan verschillende soorten effecten op de gezondheid hebben.

- Allereerst zijn dit welzijnseffecten zoals hinder en slaapverstoring. Deze effecten kunnen samenhangen met de manier waarop het geluid en de geluidbron worden beleefd.
- Ook is aangetoond dat zich klinische gezondheidseffecten kunnen voordoen door blootstelling aan geluid. Dit zijn bijvoorbeeld hart- en vaatziekten.
- Daarnaast zijn er cognitieve effecten. Blootstelling aan geluid vermindert de leerprestaties van kinderen.

De geluidbelasting is in Nederland via normen gereguleerd. De normen zijn echter geen gezondheidskundige normen maar deze zijn vastgesteld op basis van een afweging tussen gezondheid en andere aspecten zoals economische ontwikkeling. Ook bij blootstelling aan geluid onder de normen zijn er gezondheidseffecten te verwachten van blootstelling aan geluid.

Het ontbreken van geluid, dus de aanwezigheid van stilte, kan omgekeerd een positief effect hebben op de gezondheid en het welbevinden van mensen. Men herstelt in een stille omgeving bijvoorbeeld beter van stress.

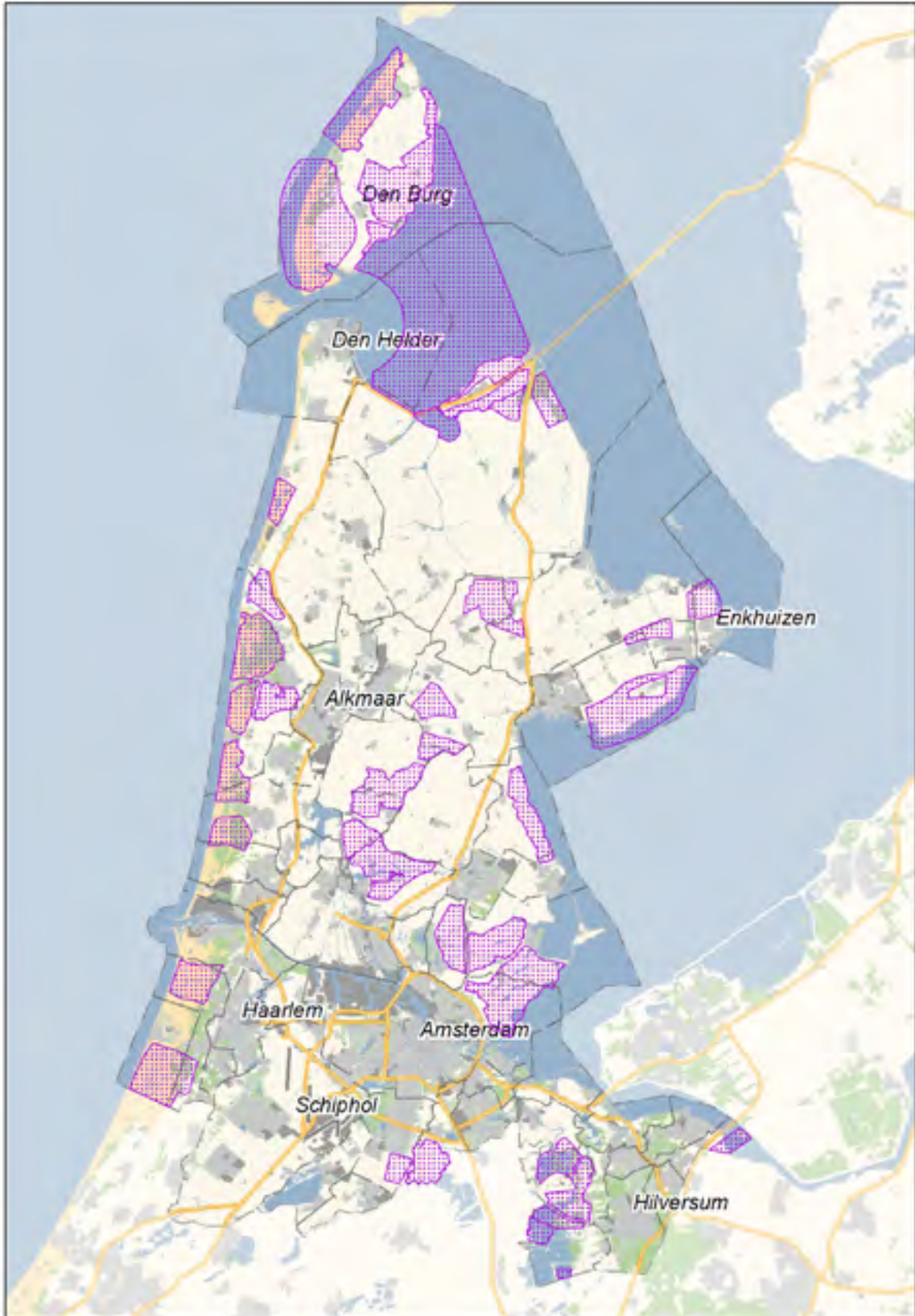
In Nederland zorgen weg-, rail- en vliegverkeer voor de grootste geluidbelasting in de woonomgeving. Voor Noord-Holland is de provincie beheerder van een stelsel van ruim 800 kilometer provinciale wegen. De inwoners van Noord-Holland profiteren van deze wegen om zich goed en snel te kunnen verplaatsen. Het verkeer op de wegen levert echter ook een geluidbelasting op voor de omgeving. Ook enkele grote industrieterreinen waarvoor de provincie verantwoordelijk is leveren geluidbelasting op voor de omgeving. Daarnaast is de luchthaven Schiphol een bron van geluid waar een groot deel van de provincie mee wordt geconfronteerd.

Op landelijk niveau wordt een wijziging voorbereid in de geluidregelgeving (Swung 2). Deze wijziging zorgt ervoor dat de geluidbelasting door autonome groei van het wegverkeer op provinciale wegen niet meer ongebreideld mag toenemen. Op dit moment wordt groei van geluidbelasting door aanleg van nieuwe wegen of reconstructies al begrensd maar de geluidbelasting door autonome groei niet. De verantwoordelijkheden van de provincie voor het bewaken van de geluidbelasting worden daarom uitgebreid. Deze gewijzigde regelgeving zal worden opgenomen in de Omgevingswet. De provincie zal zich hier de komende jaren op voorbereiden. Het toepassen van geluidreducerende maatregelen zal met de nieuwe geluidwetgeving nog belangrijker worden. Daarom zet de provincie zich in voor innovatieve methoden van geluidreductie op en langs haar wegen.

¹⁵) Door bepaalde ontwikkelingen of activiteiten kan de geluidbelasting op specifieke plekken wel toenemen. Bijvoorbeeld door intensivering van economische ontwikkeling in havengebieden of autonome groei van het wegverkeer.

De (economische) ontwikkelingen in Noord-Holland staan soms op gespannen voet met een gezonde leef-omgeving voor de inwoners. De provincie probeert hierin een goede en afgewogen balans te vinden. Dit doen we door mogelijkheden aan te grijpen om de geluidbelasting op de omgeving terug te dringen. Om relatief stille gebieden te behouden heeft de provincie bijvoorbeeld 39 stiltegebieden aangewezen. Om de kwaliteit van deze gebieden zoveel mogelijk te behouden mogen bepaalde activiteiten niet plaatsvinden in een stiltegebied.

De 39 aangewezen stiltegebieden in Noord-Holland.

3.3.3 Hoe? – Rol van de provincie

Borgen:

- Toetsen aan wettelijke normen bij aanleg/reconstructies van provinciale wegen. Doelmatige geluidreducerende maatregelen worden genomen om de geluidbelasting op woningen in de omgeving te verminderen.
- We gaan voortaan geluidreducerende maatregelen bij aanleg/reconstructies van provinciale wegen op een uniforme manier afwegen.
- We brengen de geluidbelasting in kaart die wordt veroorzaakt door het verkeer op de provinciale wegen. Bewoners worden zo in staat gesteld om informatie over de geluidbelasting te betrekken bij hun beslissingen over bijvoorbeeld woon- of schoollocatie. In het Actieplan geluid beschrijven we concreet het ambitieniveau van de provincie om de geluidbelasting van provinciale wegen te verminderen. Bij locaties met een geluidbelasting boven het ambitieniveau worden waar mogelijk geluidreducerende maatregelen getroffen. Halverwege de looptijd van het actieplan wordt het actieplan geluid geëvalueerd.
- We betrekken leefbaarheid bij de prioritering van uitvoeringsprojecten aan provinciale wegen.
- We beheren de geluidzones van industrieterreinen van regionaal belang adequaat en uniform, zodat beschikbare geluidruimte optimaal kan worden benut.
- We realiseren voldoende geluidruimte bij de industrieterreinen langs het NZKG zodanig dat de afspraken over hoeveelheden doorvoer in de Visie NZKG 2040 kunnen worden gehaald.
- We bereiden ons voor op de implementatie van de nieuwe landelijke geluidwetgeving (Swung 2) in de Omgevingswet.
- Door een lobby richting de EU proberen we stillere voertuigen te stimuleren.

Verleiden:

- We geven inwoners concrete informatie over de geluidbelasting in hun woonomgeving via de geluidviewer en de Atlas leefomgeving als basis voor het maken van afgewogen keuzes. We breiden informatie over de geluidbelasting uit met informatie over genomen geluidreducerende maatregelen.
- Samen met de partners in het NZKG onderzoeken we of een gebiedsgerichte aanpak voor geluid kan worden toegepast in de gebieden langs het NZKG om de gewenste transformatie en menging van industrie en woningen te realiseren.
- We onderzoeken de beleving van de bezoekers van stiltegebieden. Op basis daarvan kunnen we kijken of en hoe we met belevingsaspecten meer rekening mee kunnen houden in ons beleid.
- We brengen de milieugezondheidskwaliteit in de Noord-Hollandse regio rond Schiphol in kaart.

Innovatie stimuleren:

- Stimuleren van innovatie van geluidreducerende maatregelen door marktpartijen (ook via onze aanbestedingen).
- We stimuleren elektrisch vervoer, onder andere door het plaatsen van laadpalen, zodat meer hybride/ elektrische vervoermiddelen worden gebruikt. Hierdoor daalt de geluidbelasting die deze vervoermiddelen produceren en verbetert de leefomgeving.

3.3.4 Wat? - Resultaat

Borgen:

- Bij nieuwe aanleg van wegen en reconstructies advies geven aan GS over toepassen doelmatigheidscriterium geluidreducerende maatregelen en hogere waarden;
- In 2017 stellen we een nieuwe geluidskaat op voor geluid afkomstig van provinciale wegen;
- In 2018 stellen we een nieuw actieplan geluid op;
- Het beheer van de geluidzones van industrieterreinen van regionaal belang is door de provincie ondergebracht bij de Omgevingsdienst NZKG. Het beheer voor de vijf terreinen wordt zoveel als mogelijk uniform uitgevoerd;
- De provincie stelt in 2015 een Provinciaal Inpassingsplan op voor aanpassing van de geluidzones Westpoort en Hoogtij zodanig dat de geluidruimte voldoende is om de gewenste doorvoer uit de Visie NZKG 2040 te accommoderen. De provincie stuurt tevens aan op het juridisch vastleggen van de gewenste verdeling van geluidruimte over de verschillende kavels;
- De provincie is samen met de andere drie randstad provincies opgetrokken in een EU-lobby voor stillere banden en stillere motoren in voertuigen. (Zie ook gezonde stad en mobiliteit).

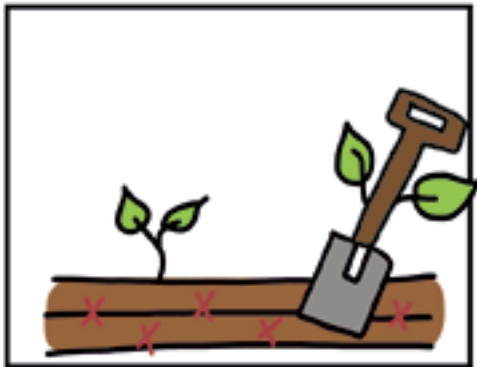
Verleiden:

- We onderzoeken in 2015 of middels een onderbouwde uitzondering op de geluidnorm industrie en wonen in transformatiegebieden dicht bij elkaar gebracht kunnen worden;
- In de provinciale geluidviewer en de Atlas leefomgeving worden gegevens over toegepast stil asfalt en aanwezige geluidschermen toegevoegd en actueel gehouden;
- In 2015 hebben we een onderzoek naar de beleving van stiltegebieden en de akoestische kwaliteit uitgevoerd;
- We onderzoeken of we de milieugezondheidskwaliteit voor het Noord-Hollandse deel van de regio Schiphol in kaart kunnen brengen via GES-scores (Gezondheidseffect Screening).

Innovatie stimuleren:

- We zetten ons deze planperiode in om in samenwerking met marktpartijen een nieuwe duurzame stille deklaag voor provinciale wegen te ontwikkelen en uit te testen bij een proefvak op één van onze wegen;
- We zetten ons in om in samenwerking met marktpartijen aanvullende geluidreducerende maatregelen voor provinciale wegen te ontwikkelen en uit te testen op een van onze wegen.

(Zie ook gezonde stad en mobiliteit)

3.4 BODEM**3.4.1 Doelstelling**

Het voorkomen van aantasting van de bodemkwaliteit door duurzaam bodembeheer en het saneren van vervuilde locaties met als doel om de bodem nu en in de toekomst duurzaam, gezond en veilig te kunnen gebruiken.

3.4.2 Waarom? – Aanleiding, maatschappelijke ontwikkelingen

De bodem is onderdeel van belangrijke natuurlijke kringlopen voor water en voedingsstoffen. Activiteiten in en op de bodem kunnen vervuiling veroorzaken en hiermee de kwaliteit van de bodem aantasten. De basis voor het provinciaal bodembeleid ligt bij de Wet bodembescherming (Wbb).

De provincie heeft daarnaast op basis van de Wet Milieubeheer milieubeschermingsgebieden aangewezen voor het beschermen van de aardkundige monumenten. Hier gaat het om het beschermen van de unieke kwaliteiten van de bodem, door de specifieke ontstaansgeschiedenis. Via het ruimtelijke beleid wordt ook aandacht gevraagd voor alle aardkundig waardevolle gebieden.

De afgelopen jaren lag het accent bij de bodemsanering op het saneren van humane spoedlocaties. De komende jaren zullen verspreidings- en ecologische risico's de meeste aandacht vragen. De provincie heeft met name bij de aanpak van gemeentegrensoverschrijdende grondwater-verontreinigingen een regisserende rol.

De provincies werken in 2014 samen met de andere overheden en het bedrijfsleven aan een nieuw bodemconvenant 2016-2020, gericht op 'aanpak spoedlocaties' en op de transitie van het bodembeleid: "van saneren naar beheren". Na 2020 dienen alle risicovolle locaties aangepakt te zijn, voert de provincie zelf in beginsel geen saneringen meer uit en dient de aanpak van bodemverontreiniging een logisch onderdeel van ruimtelijke ontwikkelingen te vormen. De nieuwe Omgevingswet moet een bijdrage gaan leveren aan de koppeling van het belang van een goede bodemkwaliteit aan ruimtelijke ontwikkelingen. De landelijke Structuurvisie Ondergrond (STRONG) wordt het kader voor de ordening van ondergrondse activiteiten op zowel land als op zee.

3.4.3 Hoe? – Rol van de provincie

De komende periode werkt de provincie langs 2 sporen. De provincie blijft wettelijk verantwoordelijk voor beschermen, beheren en saneren van bodems. Zij heeft hiervoor juridische en financiële instrumenten. Daarnaast denkt en werkt zij mee aan het vormgeven van het nieuwe bodemconvenant 2016-2020 en de implementatie daarvan in Noord-Holland.

Borgen basiskwaliteit:

- Alle spoedlocaties worden gesaneerd of beheerst in de nieuwe convenantsperiode. Het ontstaan van nieuwe verontreinigde locaties wordt voorkomen door handhaving van de wettelijke zorgplicht (art. 13 Wbb). Sanering of beheersing van spoedgevallen gebeurt in veel gevallen door gebiedsgericht grondwaterbeheer. Er zal hiervoor een bodemstrategie en -uitvoeringsprogramma opgesteld worden dat ook als basis zal dienen voor de vergunningverlening en handhaving.
- Door het onderbrengen van de bodemhandhavingstaken van de provincie bij de omgevingsdiensten krijgt de ketenhandhaving (samenwerking met bijv. gemeentelijke handhavers) een impuls. Het handhavingsuitvoeringsprogramma vormt hiervoor de basis. Nieuwe verontreinigingen en verontreinigde grondstromen kunnen door blijvende aandacht voor preventie bij bedrijven direct worden aangepakt.

Verleiden:

- Wij vervullen een voorbeeldrol in de wijze waarop we zelf omgaan met de bodem bij infrastructurele en ruimtelijke projecten waar we bij betrokken zijn;
- Een goede bodem maakt onderdeel uit van onze communicatie over een gezonde leefomgeving;
- De communicatie over aardkundige monumenten zetten we voort met behulp van 3D profielen van de bodem zodat de omgeving zich beter bewust is van de unieke waarde van deze monumenten. Dit kan bijdragen aan de bescherming en benutting van aardkundige monumenten.

Stimuleren innovatie:

- Onze rol als bodemsaneerder wordt richting 2020 steeds kleiner waardoor wij minder inzetten op technische innovaties. Het beheer van verontreinigde bodems wordt steeds belangrijker. De provincie zal voor het beheer en in het bijzonder met betrekking tot gebiedsgericht grondwaterbeheer op zoek blijven naar innovatie.

3.4.4 Wat? – Resultaat

- De provincie anticipeert vanaf 2015 op het nieuwe bodemconvenant, onder andere door het vernieuwen van de bodemsaneringsstrategie en het -uitvoeringsprogramma, zodat de uitvoering daarvan soepel verloopt;
- De spoedlocaties zijn gesaneerd of beheerst voor 2021. De sanering of beheersing van locaties met verspreidings- en ecologische risico's gebeurt waar mogelijk gebiedsgericht. Het ontstaan van nieuwe spoedlocaties wordt waar mogelijk voorkomen;
- Aantasting van aardkundige monumenten is voorkomen;
- Samenwerking met de RUD's op gebied van vergunningverlening en handhaving loopt volgens gemaakte werkafspraken. Provinciale en gemeentelijke bodeminformatie is in een 1-locatielijst op elkaar afgestemd.

(Zie ook visie op de ondergrond.)

3-5 GEUR

3-5.1 Doelstelling

Het toewerken naar een verwaarloosbare geurhinder in Noord-Holland.

3-5.2 Waarom? - Aanleiding, maatschappelijke ontwikkelingen

Bij het provinciale geurbeleid is het uitgangspunt de nationale doelstelling van maximaal 12% geurgehinderden en geen ernstige geurhinder. Om deze abstracte doelstelling te concretiseren heeft de provincie eigen geurbeleid opgesteld.

Geurhinder kan gevolgen hebben voor de volksgezondheid. De meeste geurstoffen zijn al te ruiken bij heel lage concentraties die over het algemeen niet giftig zijn. Directe lichamelijke gezondheidseffecten als gevolg van geurhinder treden dan ook niet snel op. Geurhinder kan wel indirecte gezondheidsgevolgen hebben in de vorm van stress gerelateerde lichamelijke gezondheidsklachten en doordat mensen hun gedrag of activiteiten aanpassen om de geur niet te hoeven ruiken (denk aan het sluiten van ramen, binnen blijven, minder diep ademen).

Bij de provincie Noord-Holland worden er gemiddeld 900 geurklachten per jaar geregistreerd. Onduidelijk is nog hoeveel er lokaal worden gemeld. Deze klachten komen vooral uit het Noordzeekanaalgebied en de IJmond. Dit aantal klachten willen we terugdringen.

De provincie is bevoegd om grens- en richtwaarden vast te stellen voor de hoeveelheid aanvaardbare geurbelasting. Deze waarden worden meegenomen in de vergunningverlening aan bedrijven die onder provinciaal bevoegd gezag vallen. In samenwerking met gemeenten die geurbeleid kunnen vaststellen voor bedrijven die onder hun bevoegd gezag vallen kan de provincie de totale geurhinder in de regio reduceren.

3-5.3 Hoe? - Rol van de provincie

Geur is een belangrijk thema binnen het provinciale milieubeleid. Naast de reeds bestaande juridische instrumenten als vergunningverlening en handhaving heeft de provincie de afgelopen periode provinciaal geurbeleid ontwikkeld. Door middel van concrete grens- en richtwaarden voor geurbelasting scheppen we duidelijkheid voor het bedrijfsleven, wat naleving vergemakkelijkt. Het door de provincie gehanteerde beschermingsniveau staat een geurbelasting bij geurgevoelige objecten - zoals huizen en scholen - van 0,5 OUE(H)/m³ toe. Dit betreft de totale geurbelasting van een inrichting, waarbij voor iedere afzonderlijke geurbron de aard van de geur is meegewogen. Bij deze geurbelasting is nauwelijks of geen geur waarneembaar en zijn geurklachten onwaarschijnlijk waardoor sprake is van een verwaarloosbare geurhinder.

Borgen basiskwaliteit:

- Als bevoegd gezag van een aantal geuremitterende bedrijven kan de provincie dit aspect in de vergunningverlening opnemen en hierop sturen. Hiervoor moet het geurbeleid worden geïmplementeerd. Om te voorkomen dat lokaal en provinciaal geurbeleid conflicteren is een goede samenwerking en zo mogelijk harmonisatie (gericht op een level playing field (zo veel mogelijk gelijke regels voor bedrijven op verschillende locaties)) met de gemeenten nodig.
- Er vindt een verbeterde (centrale) klachtenafhandeling plaats door beter aan de klager terug te koppelen wat er met de klacht is gebeurd. Hierdoor wordt het aantal herhaalklachten verminderd, tevens is het doel beter zicht te krijgen op de aard van de klachten en waar mogelijk de precieze veroorzaker.

Verleiden:

- Een onderzoek naar de ruimtelijke inpassing van het provinciaal geurbeleid is wenselijk. Het aspect geur kan bijvoorbeeld bij de beoordeling van ruimtelijke plannen worden meegewogen.
- We gaan in gesprek met bedrijven hoe gezamenlijk geurhinder te verminderen, bijv. in Milieudialoog IJmond.

Stimuleren innovatie:

- Met name in het Noordzeekanaalgebied en de IJmond zijn er veel geurklachten. In samenwerking met gemeenten en betrokken bedrijven kunnen gebieden waar geurgevoelige objecten worden belast door meer dan een enkele bron een betere leefkwaliteit krijgen. Dit kan door het inzetten van de innovatieve techniek van het toepassen van elektronische neuzen (e-noses), waardoor via een fijnmazig netwerk van metingen de bron/veroorzaker van de geurhinder beter en sneller kan worden achterhaald en klachten kunnen worden voorkomen. We onderzoeken hoe we dit het best in gezamenlijkheid kunnen aanpakken.

3.5.4 Wat? - Resultaat

- Er wordt voldaan aan de landelijke doelstelling van maximaal 12% geurgehinderden en geen ernstige geurhinder.
- Het streven is het aantal geurklachten te verminderen. Op basis van een verbeterde klachtenregistratie wordt er in 2016 een haalbare doelstelling bepaald.
- Het aspect geur krijgt een ruimtelijke vertaling in onze ruimtelijke of milieuverordening indien een voorafgaand onderzoek dit mogelijk en wenselijk acht.
- Lokaal en provinciaal geurbeleid zijn zo goed mogelijk op elkaar afgestemd. De provincie overlegt met gemeenten die aanleiding zien voor lokaal beleid. In het geval van conflicterend beleid gaat de provincie het gesprek aan.
- Een (gezamenlijk) besluit genomen en uitgevoerd over de (verdere) inzet van e-noses op basis van eerste ervaringen elders en in het Noordzeekanaalgebied.

3.6 EXTERNE VEILIGHEID**3.6.1 Doelstelling**

Het beheersen van risico's die mensen lopen door opslag, productie, gebruik en transport van gevaarlijke stoffen in hun omgeving.

3.6.2 Waarom? – Aanleiding, maatschappelijke ontwikkelingen

In Noord-Holland zijn bedrijven gevestigd die werken met gevaarlijke stoffen, deze vallen onder het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi). Daarnaast vindt er transport plaats van gevaarlijke stoffen, via weg, water, spoor en buisleidingen. Verder vallen ook de risico's als gevolg van het gebruik van de nationale luchthaven Schiphol en regionale luchthavens onder externe veiligheid. De provincie streeft ernaar dat activiteiten met gevaarlijke stoffen op verantwoorde wijze in Noord-Holland kunnen plaatsvinden.

Externe veiligheid is een relatief nieuw beleidsterrein. In de afgelopen jaren is veel geïnvesteerd in de opbouw van expertise op het gebied van externe veiligheid. We kunnen zeggen dat de expertise op het gebied van externe veiligheid inmiddels redelijk goed op orde is, al vraagt het wel om voortdurende investeringen om deze expertise op niveau te houden.

Incidenten zoals de brand bij het bedrijf Chemiepack in Moerdijk en de stillegging van het bedrijf Odfjell in verband met gevaarlijke situaties vestigen de aandacht op de risico's die er zijn en die vragen om een continue aandacht en investering in veiligheid, zowel van de kant van het bedrijfsleven als van de kant van de overheid.

Met de vorming van de regionale uitvoeringsdiensten heeft een stelselwijziging plaatsgevonden. Deels is het nieuwe stelsel nog in opbouw. Een belangrijk effect van de vorming van regionale uitvoeringsdiensten is dat expertise op het gebied van externe veiligheid is gebundeld. Er zijn echter ook aandachtspunten. De belangrijkste zijn de vormgeving van het opdrachtgeverschap van het bevoegd gezag (provincie en gemeenten) aan de regionale uitvoeringsdienst en de uitvoering van taken die nog bij het bevoegd gezag zijn achtergebleven, zoals de borging van externe veiligheid in ruimtelijke plannen.

3.6.3 Hoe? - Rol van de provincie

Borgen:

- Voor een deel van de bedrijven in Noord-Holland die werken met gevaarlijke stoffen (vaak de wat grotere bedrijven) is de provincie bevoegd gezag. Dat betekent dat de provincie verantwoordelijk is voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. Deze taken worden in opdracht van de provincie uitgevoerd door regionale uitvoeringsdiensten. Onderdeel van het takenpakket van de regionale uitvoeringsdiensten is het oplossen van eventuele resterende saneringssituaties: gevallen waarin (nog) niet aan de wettelijke grenswaarden wordt voldaan.
- Voor een groot deel ligt de uitvoering van het externe veiligheidsbeleid bij gemeenten. Zij hebben een belangrijke taak in de borging van externe veiligheid (zowel ten aanzien van bedrijven die werken met gevaarlijke stoffen als ten aanzien van het transport van gevaarlijke stoffen) in de ruimtelijke ordening via bestemmingsplannen. Het bestemmingsplan is het belangrijkste instrument waarmee nieuwe saneringssituaties kunnen worden voorkomen. Verder zijn gemeenten bevoegd gezag voor een deel van de bedrijven in Noord-Holland die werken met gevaarlijke stoffen en daarmee verantwoordelijk voor vergunningverlening, toezicht en handhaving bij deze bedrijven. Deze taken worden in opdracht van de gemeenten uitgevoerd door regionale uitvoeringsdiensten.
- Door de bundeling van de expertise over externe veiligheid bij regionale uitvoeringsdiensten is de uitvoering van het externe veiligheidsbeleid deels minder kwetsbaar geworden. Voor een deel moet het nieuwe stelsel zich echter nog bewijzen. Als provincie willen wij een goed opdrachtgever zijn voor onze regionale uitvoeringsdiensten. Daarin trekken wij samen op met andere opdrachtgevers, de gemeenten.
- De provincie beheert de provinciale risicokaart, waarmee burgers inzicht hebben in de risico's in hun directe leefomgeving. Het actueel houden van de gegevens in de risicokaart vraagt voortdurend om aandacht. Voor de bedrijven waarvoor de provincie bevoegd gezag is, houden de regionale uitvoeringsdiensten deze gegevens bij. De provincie spreekt gemeenten aan op hun taak in het actueel houden van de gegevens waar zij verantwoordelijk voor zijn.
- De wet- en regelgeving op het gebied van externe veiligheid is in beweging. In het kader van de Omgevingswet worden door het Rijk de mogelijkheden om het externe veiligheidsbeleid 'eenvoudig beter' te maken onderzocht. De provincie volgt deze ontwikkelingen op de voet. Verder worden naar aanleiding van incidenten of technologische ontwikkelingen regelmatig landelijke richtlijnen gewijzigd. Deze wijzigingen worden door regionale uitvoeringsdiensten geïmplementeerd in vergunningverlening, toezicht en handhaving.
- In het kader van interbestuurlijk toezicht (IBT) houdt de provincie toezicht op de uitvoering van het externe veiligheidsbeleid door gemeenten. Externe veiligheid is in het kader van het interbestuurlijk toezicht benoemd als een risicogebied. In onze informatieverordening is vastgelegd welke informatie we van gemeenten over de uitvoering van het externe veiligheidsbeleid willen ontvangen. Als deze informatie aanleiding geeft tot zorgen over de kwaliteit van de uitvoering van het externe veiligheidsbeleid dan zetten we ons IBT-instrumentarium daarop in.

Verleiden:

- In ons ruimtelijk beleid is 'de juiste bedrijven op de juiste plek' een belangrijk principe. Vanuit een veiligheidsperspectief betekent dit dat risicovolle activiteiten het beste zoveel mogelijk kunnen worden geclusterd. Concentratie van risicovolle bedrijven op een beperkt aantal daarvoor geschikte bedrijventerreinen draagt ertoe bij dat de rampenbestrijding beter georganiseerd kan worden, en dat het ruimtebeslag als gevolg van de ruimtelijke beperkingen die in de omgeving van risicovolle bedrijven gelden beperkt blijft. In Noord-Holland is grotendeels al sprake van een dergelijke concentratie van

risicovolle bedrijven. Bedrijven met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen vallen onder het Besluit risico's zware ongevallen (BRZO-bedrijven). De BRZO-bedrijven, laten een duidelijke concentratie zien in het Noordzeekanaalgebied, met name op het bedrijventerrein Westpoort en in de IJmond. Om ervoor te zorgen dat er in deze gebieden voldoende vestigingsruimte is zodat ook in de toekomst de risicovolle bedrijvigheid in deze gebieden kan worden geconcentreerd, maakt de provincie actief gebruik van de mogelijkheden die de Wet ruimtelijke ordening (Wro) biedt, zoals het wettelijk vooroverleg over gemeentelijke planologische besluiten en de provinciale ruimtelijke verordening.

- Om ervoor te zorgen dat de uitvoering van het externe veiligheidsbeleid op niveau is werkt de provincie samen met regionale uitvoeringsdiensten en veiligheidsregio's in het kader van het landelijke programma Impuls Omgevingsveiligheid 2015-2018. In het kader van dit programma ontvangen de regionale uitvoeringsdiensten en veiligheidsregio's middelen waarmee de uitvoering van het externe veiligheidsbeleid, waar gemeenten en provincies verantwoordelijk voor zijn, continu verbeterd en op niveau gehouden kan worden. Het programma richt zich niet alleen op verbetering van de uitvoering van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH-taken), maar ook op verhogen van het expertiseniveau door het ontwikkelen van een kennisinfrastructuur. Daarnaast zullen gemeenten worden ondersteund bij het opstellen van visies omgevingsveiligheid en de verantwoording van het groepsrisico bij omgevingsvergunningen en ruimtelijke plannen.
- Doordat de provinciale risicokaart inzicht geeft in de locaties waar risicovolle activiteiten plaatsvinden, is deze een belangrijke informatiebron bij ruimtelijke plannen. Met behulp van deze informatie kan er bij ruimtelijke planvorming voor worden gezorgd dat risico-veroorzakers en risico-ontvangers zoveel mogelijk van elkaar worden gescheiden.

Stimuleren innovatie:

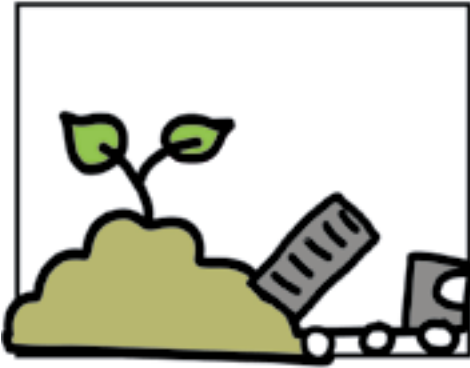
- De innovatieve techniek van elektronische neuzen, waardoor de bron van geurhinder beter en sneller kan worden achterhaald, biedt mogelijk ook kansen op het gebied van externe veiligheid. Elektronische neuzen zouden een rol kunnen spelen in detectie doordat zij de geur van bijvoorbeeld ontsnapte gassen kunnen oppikken. Onder welke voorwaarden dit nuttig is onderzoeken wij in overleg met de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied.

3.6.4 Wat? - Resultaat

- Vergunningen zijn op orde, adequate handhaving;
- Alle saneringssituaties zijn opgelost;
- De gegevens op de provinciale risicokaart zijn actueel en volledig;
- De uitvoering van het externe veiligheidsbeleid door gemeenten, regionale uitvoeringsdiensten en veiligheidsregio's is op niveau en voldoet (indien van toepassing) aan de daarvoor gestelde kwaliteitseisen;
- Door de uitvoering van het programma Impuls Omgevingsveiligheid 2015-2018 zullen alle gemeenten een visie omgevingsveiligheid hebben en zo wordt de bestuurlijke betrokkenheid bij dit onderwerp verhoogd. Ook zullen deze visies, na borging in bestemmingsplannen, ertoe leiden dat risico-veroorzakers en risico-ontvangers (in nieuwe situaties) beter van elkaar gescheiden zullen worden. Het programma zal leiden tot een verbetering van de omgevingsveiligheid.

3.7 AFVAL

3.7.1 Doelstelling

Het minimaliseren van de negatieve effecten op de kwaliteit van de leefomgeving door opslag en verwerking van afval, mede door het voorkomen van het ontstaan van afval, dan wel het hergebruiken of recyclen er van.

3.7.2 Waarom? - Aanleiding, maatschappelijke ontwikkelingen

Het beschermen van het milieu rondom stortplaatsen behoort al tot de taak van de provincie. Er is geen aanleiding dit te veranderen.

Actueel speelt steeds meer een discussie over het zuinig omgaan met grondstoffen, zowel omdat dit het milieu spaart als dat dit potentieel financieel voordeel op kan leveren. Dit geldt niet alleen voor consumentenafval, waarvoor gemeenten primair verantwoordelijk zijn, maar ook voor bedrijven.

3.7.3 Hoe? - Rol van de provincie

De provincie zet zich al jaren in om de wettelijke taak goed uit te voeren met juridische (vergunningverlening, handhaving, nazorgplannen) en financiële instrumenten (nazorgfonds). Innovaties, zoals duurzaam stortbeheer, kunnen onze wettelijke taken mogelijk makkelijker of goedkoper maken, daarom hebben wij ons daar recent ook op gericht.

Door de actuele discussie over zuinig omgaan met grondstoffen – zie ook het integrale thema “circulaire economie” kijken we als provincie nu nog breder dan onze wettelijke taken. Het compleet anders omgaan met (het voorkomen van) afval, heeft mogelijk nog grotere consequenties voor onze rol. De verkenning van een grondstoffenrotonde (het met elkaar in contact brengen van bedrijven waarbij afval van de een grondstof kan zijn voor de ander) is hiertoe een eerste aanzet.

Borgen:

- De provincie voert als bevoegd gezag haar wettelijke taken uit op het gebied van toezicht op het afvalbeheer van gemeenten en waterschappen. Een verslechtering van de milieukwaliteit wordt tegengegaan door vergunningverlening en handhaving van inrichtingen waar afvalstoffen worden opgeslagen. Alleen in nauw omschreven gevallen kunnen er ontheffingen worden verleend.
- Tevens heeft de provincie een verantwoordelijkheid voor nazorg en herontwikkeling van gesloten stortplaatsen. De provincie ziet toe op het beheer van afvalstortplaatsen door nazorgplannen vast te stellen en beheert het Nazorgfonds.

Verleiden:

- Vanuit het thema ‘circulaire economie’, waar afval en recycling een onderdeel van zijn wordt een verband met biobased economy (landbouw) en afvalwater gezocht.

Stimuleren innovatie:

- De provincie is betrokken bij de introductie van duurzamere vormen van stortbeheer. Noord-Holland is een van de drie provincies in Nederland waar een pilot wordt uitgevoerd, in Middenmeer (Wieringermeer). Hiermee kunnen mogelijke risico's van afvalberging worden gereduceerd door afbraak en vastlegging.
- Het Landelijk Afvalbeheerplan (LAP) en de Europese Kaderrichtlijn Afvalstoffen streven naar afvalpreventie en een bevordering van nuttig gebruik van afval. De provincie wil hieraan bijdragen door in te zetten op het sluiten van afvalketens en door stimulerende activiteiten voor het voorkomen van afval uit te voeren.

- Op het gebied van afvalpreventie werkt de provincie aan het beter benutten van reststromen. We voeren onderzoeken uit naar de mogelijkheden en treden op als verbinder van bedrijven en overheden. Het Platform Grondstoffenrotonde Noord-Holland moet bedrijven bewust maken van afvalstromen en van het feit dat dit geld kan besparen en zelfs opleveren als deze beter op elkaar aansluiten. Concreet moet het project bedrijven helpen hun reststromen af te zetten waardoor het percentage gerecycled afval verhoogt. Door middel van een lokale community met een online-platform en helpdesk moeten de bedrijven geholpen worden. Meer specifiek wordt er ook een toekomstverkenning uitgevoerd om mogelijkheden van recycling van reststromen van de voedselverwerkende industrie te bestuderen. Dit kan in de toekomst mogelijk niet alleen afvalproductie voorkomen, het kan ook innovatie stimuleren.

3.7.4 Wat? Resultaat

- Alle gesloten stortplaatsen hebben een goedgekeurd nazorgplan;
- Een pilot gericht op duurzaam stortbeheer wordt uitgevoerd;
- Het nazorgfonds is financieel gezond;
- Actuele vergunningen en gerichte handhaving, bijvoorbeeld gericht op de afvalverwerking van bedrijven, waarin de keus is gemaakt of ze wel of niet zelf afval scheiden;
- Informatie verleend over mogelijkheden afvalpreventie;
- Noord-Hollandse bedrijven verbonden door middel van informatieverstrekking voor uitwisseling van restmaterialen.

3.8 LICHT EN DONKERTE

3.8.1 Doelstelling

Het beschermen van de oerwaliteit donkerte in buitenstedelijk gebied en het verminderen van verlichting in het relatief lichte binnenstedelijke gebied.

3.8.2 Waarom? - Aanleiding, maatschappelijke ontwikkelingen

De provincie Noord-Holland is een van de meest lichte provincies van Nederland. Echte duisternis is hier een schaars goed. Het is echter een oerwaliteit, vergelijkbaar met waarden als rust en stilte, die bescherming verdient. Omdat deze waarden door allerlei ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie steeds meer onder druk komen te staan werkt de provincie aan het donker houden van het landelijk gebied en aan vermindering van verlichting in stedelijke gebieden. Licht is al van een grote afstand zichtbaar. De provincie treedt daarom op als verbinder van partijen, met als doel een gebiedsgerichte, en gemeentegrens overstijgende aanpak mogelijk maken.

Kunstlicht kan op verschillende manieren mens en milieu schaden. Hoewel het ervaren van lichthinder zeer subjectief is, is er een breed gedragen wens om voorkombare lichthinder te verminderen. Voor dieren kan kunstlicht negatieve effecten hebben op hun oriëntatievermogen, bioritme en leefomgeving. Daarnaast heeft kunstlicht ook nadelige duurzaamheidseffecten: voor het opwekken van licht wordt immers veel fossiele brandstof gebruikt. Voor een duurzame en gezonde provincie is donkerte van belang.

3.8.3 Hoe? - Rol van de provincie

We hebben juridische instrumenten om licht en donkerte een plek in de overwegingen te geven, bijvoorbeeld bij de vergunningverlening van bedrijven. Veel bedrijven vallen echter onder algemene regelgeving en krijgen dus geen individuele vergunning meer. Daarom is het voor ons noodzakelijk om ook in te zetten op communicatieve instrumenten. Noord-Holland heeft een rol als aanjager door zelf het goede voorbeeld te geven. Dat doet wij al jaren door bij provinciale wegen het uitgangspunt te hanteren “donker waar het kan, licht waar het moet”. Daarvoor worden onder andere dimbare verlichting en actieve wegmarkering (alleen verlichting als er verkeer is) ingezet. Daarnaast kunnen we partijen bij elkaar brengen om informatie en kennis te delen over de voordelen van lichtbesparing en te adviseren hoe dat het beste zou kunnen. Hierbij zijn gemeenten en bedrijven de belangrijkste partners. De provincie kan alleen weinig verschil maken, partnerschappen zijn belangrijk. In lijn met de transitie naar Duurzame Energie wordt er veel gesproken over energiebesparing. Dit koppelt een relatief zachte milieuwaarde als donkerte aan een bredere maatschappelijke discussie.

Borgen:

- Donkerte is een van de aspecten die meegewogen moet worden bij ruimtelijke ontwikkelingen, ook bij bestemmingsplannen van gemeenten. Als dit onvoldoende gebeurt gaat de provincie het gesprek met de betreffende partij aan.
- Op basis van de Wet Milieubeheer wordt in vergunningverlening en handhaving gekeken naar “doelmatig gebruik van energie”, donkerte kan hier als afgeleide van profiteren.

Verleiden:

- Er is een aantal gebieden waar relatief meer winst valt te behalen. Een provincie brede aanpak is naar verwachting weinig effectief. Gerichtte communicatie op een aantal gebieden levert waarschijnlijk meer resultaat. Met subsidieregelingen als de HIRB voor herinrichting van bedrijventerreinen, evenals vanuit het natuurbeleid zijn er stimulerende maatregelen mogelijk om specifieke gebieden donkerder te maken en energie te besparen. De provincie zet in op samenwerking door middel van kennisdeling en het verbinden van partijen, vooral gebundelde acties in een regio hebben meerwaarde om echt een verschil te maken richting meer duisternis.
- Via activiteiten als “de Nacht van de Nacht” en informatie op bijvoorbeeld Atlas Leefomgeving blijven we mensen bewust maken van het belang van duisternis.

Stimuleren innovatie:

- Wij zetten onze koplopersrol duurzame verlichting voort en stimuleren innovatie bij gemeenten zodat zij over kunnen gaan op duurzame openbare verlichting.
- Wij dragen de in het regioproject ‘Maatschappelijk verantwoord verlichten’ ontwikkelde werkmethode actief uit, om gemeenten, burgers en bedrijven te stimuleren actief bij te dragen aan het verminderen van lichtvervuiling en lichthinder en het behoud van het donkere landschap.

3.8.4 Wat? - Resultaat

- In de relatief verlichte binnenstedelijke gebieden: verminderen van energieverbruik door verlichting via onze voorbeeldfunctie, de koploeraanpak en, waar mogelijk, vergunningverlening.
- In het relatief donkere buitenstedelijk gebied: zoveel mogelijk beschermen van de oerkwaliteit donkerte. Dit speelt vooral bij nieuwe ontwikkelingen in het landelijk gebied.
- De effectiviteit van het licht en donkerte beleid wordt in 2018 geëvalueerd door de hemelhelderheidskaart te actualiseren.
- De provincie doet actief mee met de ‘Nacht van de Nacht’ en stimuleert anderen ook mee te doen.

3.9 DUURZAME ENERGIE

3.9.1 Doelstelling

Het stimuleren van duurzame energie als een kansrijke sector voor de (duurzame) economische ontwikkeling van Noord-Holland en daarmee het verminderen van het energiegebruik en verduurzaming van de energieproductie.

3.9.2 Waarom? - Aanleiding, maatschappelijke ontwikkelingen

De focus ligt nu op het afmaken van de uitvoering van het Koersdocument Duurzame Energie. Dit koersdocument is maart 2012 vastgesteld door Provinciale Staten en heeft een looptijd tot en met 2015. We nemen ook onze verantwoordelijkheid ten aanzien van windenergie op land, door een aandeel van 685,5 megawatt (MW) windenergie in 2020 te realiseren.

Er is brede consensus dat de urgentie en noodzaak groot zijn om de energievoorziening te verduurzamen. Alleen zo kan voor de toekomst worden geborgd dat energie beschikbaar en betaalbaar blijft, met een minimale impact op milieu en klimaat. Noord-Holland wil daarom bijdragen aan het verduurzamen van de energievoorziening en ziet daarbij ook economische kansen voor Nederland en Noord-Holland: er valt geld te verdienen aan de productie van duurzame energie, het besparen van energie en de ontwikkeling van de daarvoor benodigde technologie. Door het versterken van de bedrijvigheid op het gebied van duurzame energie wordt de kostprijs van duurzame energie naar verloop van tijd verlaagd.

3.9.3 Hoe? - Rol van de provincie

De provinciale inzet in het Koersdocument duurzame energie wordt gekoppeld aan kansrijke economische sectoren, namelijk offshore wind, biomassavergassing, duurzaam bouwen en zon. Generiek gesproken heeft de provincie op het gebied van duurzame energie vooral een rol als facilitator, regisseur en verbinder. Het instrumentarium is al vastgelegd in het Koersdocument, zie volgende pagina. Op basis van pijler 1 (borgen) voeren we regels uit zoals vastgelegd in de Wet Milieubeheer met betrekking tot het handhaven op energiebesparende maatregelen die binnen vijf jaar zijn terug te verdienen. De speerpunten duurzaam bouwen en zon hebben met name een link met pijler 2, verleiden tot duurzame, gezonde en veilige ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving. Alhoewel ook de link met pijler 3 (stimuleren innovatie) hier zeker gelegd kan worden. De speerpunten biomassavergassing en off-shore wind hebben meer relatie met pijler 3, het stimuleren van technische en sociale innovatieve oplossingen voor milieuoopgaven.

Wind op land is met name gekoppeld met de provinciale kerntaken op het gebied van ruimtelijke inrichting. De provincie bepaalt waar windparken mogen komen, maar het realiseren ervan is in handen van de initiatiefnemers van de windprojecten. Op dit moment draaien er in Noord-Holland circa 300 windturbines die gezamenlijk een vermogen hebben van 343 MW. Met de geplande bouw van windpark Wieringermeer wordt dit vermogen uitgebreid met ca. 250 MW. De doorgroei naar 685,5 MW wil de provincie bereiken door de herstructurering van verouderde solitaire windturbines en lijnopstellingen (voor elke twee oude turbines die verdwijnen, komt er één nieuwe terug).

3.9.4 Wat? - Resultaat

- Koersdocument Duurzame Energie is in 2015 afgerond en geëvalueerd.
- Conform landelijke afspraak 685,5 MW Wind op land gerealiseerd in 2020.

SAMENVATTING KOERSDOCUMENT DUURZAME ENERGIE

Speerpunt zon

De provincie Noord-Holland verkent de mogelijkheden om toepassingen van zonne-energie in de gebouwde omgeving rendabel te maken. De focus voor de komende jaren ligt met name op het stimuleren van burgers om te investeren in zonnestroom-installaties.

Indicatoren: m2 zonnepanelen,- energieproductie en kennisontwikkeling (kwalitatief)

Speerpunt duurzaam bouwen (vooral duurzaam renoveren)

De provincie Noord-Holland wil de potentiële economische impuls van verduurzaming van de gebouwde omgeving benutten om de regionale economische structuur in met name Noord-Holland Noord te versterken. Dit leidt tot twee sporen in het beleid:

- een gemeentespoor: subsidieregeling via SPDE
- een bedrijvenspoor: Innovatiesnelweg Syntens

Indicatoren: deelname aantal bedrijven, aantal nieuwe samenwerkingsverbanden

Speerpunt Offshore windenergie (incl. kennisontwikkeling)

De ambitie van de provincie is om door middel van offshore wind economische structuurversterking te realiseren. De provincie faciliteert hierin door in te zetten op behoud en groei van werkgelegenheid in de Offshore windenergie en ondersteuning innovatieve projecten.

Indicatoren: Energieopwekking en CO2reductie

Speerpunt Biomassavergassing

De kennisontwikkeling rondom biomassavergassing levert kansen voor Noord-Holland. De ontwikkeling van vergassingstechnologie levert werkgelegenheid op. Het economisch effect wordt nog groter indien ook een (thuis)markt voor GroenGas kan worden ontwikkeld. Noord-Holland zet in op: stimuleren van biomassavergassingscluster via kennisontwikkeling en innovatie

- stimuleren van productie, transport en gebruik van groengas.

Indicatoren: werkgelegenheid (FTE), productie, investeringen in R&D.

Instrumentarium

- EnergyBoard
- Participatiefonds Duurzame Economie
- Servicepunt Duurzame Energie
- EnergyValley
- Subsidieregelingen (waaronder de uitvoeringsregelingen: duurzaam energiepakket, Technologische Milieu innovatie, Zon erop, asbest era

